

▲ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DİPLOMAT

№ 9 (253) 3-9 Mart, Adar, sal 2014 *Həftəlik İctimai-siyasi qəzet* Qiyməti: 40 qəpik
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin *Rojnama heftename civakî û siyasî* Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər, Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! Yüz illər sındırmış göy məscidləri. Kürdün dərgahına daim baş əyər.

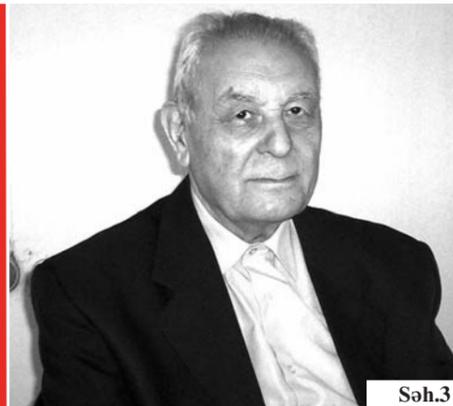
Səh. 2 Səh. 9 Səh. 7

İlham Əliyev Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası ilə bağlı görülən işlərlə tanış olmuşdur

Gelo Kurd û Sinne li dij Malikî dibin yek?

Jîyan û bi serhata azadîkarê gelê kurd Gêneral Mistefa Barzanî

Kürtlerin babasının vasiyeti: 'Mezarım peşmerge mezarından yüksekte olmasın'

QƏHRƏMAN KÜRD XALQI HƏR ZAMAN DAR GÜNDƏ AZƏRBAYCAN XALQINA ARXA VƏ DAYAQ OLMUŞDUR

HƏÇ KƏS KÜRD VƏ AZƏRBAYCAN XALQLARININ BİRLİYİNİ POZA BİLMƏZ!

AZƏRBAYCAN KÜRDLƏRİNİN İCTİMAİ BİRLİYİ, XOCALI SOYQIRIMI İLƏ BAĞLI MƏTBUAT KONFRANSI KEÇİRMİŞLƏR

1947-ci il. Bağirov və Bərzani. Kürdlərin Bakıdan köçürülməsi

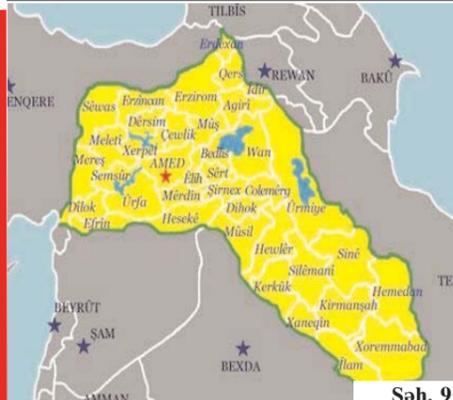
День памяти Моллы Мустафы Барзани

Kürdistan ile Irak arasında ipler koptu, olası savaş kapıda

Li Batmanê bîranîna Barzaniyê nemir

Besikci: Qatar dixwaze paşaroja Kurdan birêvebibe

Курды попросят конфедерацию

Demirtaş: Bir halk kendisini yönetemez mi?

Sirûda Neteweyî û Ebdilmecîd Settar

Kurdistan bûye Girava Sitarê

Li Dêrsimê jinên kurd çûn pêşwaziya 8ê Adarê

Səh. 12

Səh. 10

Səh. 9

Səh. 8

Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpasını tarixi layihə adlandıran Prezident İlham Əliyev onun ekoloji əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirdi, ayrı-ayrı təcrübə olunan nəzərdə tutulmuşdur. Bununla da neftin, çirkənlənmiş suyun və üzən tullantıların axınının qarşısını almaq mümkün olacaqdır.

İlham Əliyev Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası ilə bağlı görülən işlərlə tanış olmuşdur

müvafiq tapşırıq və tövsiyələri verdi.

Prezident İlham Əliyev Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası ilə bağlı görülən işlərlə tanış olmuşdur.

2015-ci ilin iyununda tarixdə ilk dəfə reallaşacaq Avropa Oyunlarının Azərbaycanada keçirilməsi ilə əlaqədar paytaxt Bakıda bir sıra mühüm infrastruktur layihələri icra ediləcəkdir. Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası da bu qəbildən olan tədbirlərdəndir. İlk Avropa Oyunlarına aid əksər tədbirlər Böyükşor gölünün şərq sahilində, hazırda tikilməkdə olan Bakı Olimpiya Stadionu kompleksində keçiriləcəkdir. Məhz bu ərazi çoxsaylı qonaqları, idmançıları və turistləri qəbul edəcəkdir. Bu baxımdan Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpasının mühüm əhəmiyyəti vardır. Bununla bağlı birinci mərhələnin bu tədbirlərdən öncə yekunlaşdırılması planlaşdırılır.

İqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev görüləcək işlərlə bağlı dövlətimizin başçısına məlumat verdi. Bildirildi ki, Böyükşor gölünün ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və mühafizəsinin "2014-2016-cı illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrində sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın Abşeron yarımadasının 9 gölünün ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər planı çərçivəsində həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Gölün ekoloji bərpası ilə əlaqədar layihə iki mərhələdə olacaqdır. 2014-2015-ci illəri əhatə edəcək birinci mərhələdə gölün, Olimpiya Stadionunun inşa edildiyi yerin yaxınlığında yerləşən 300 hektara yaxın ərazisi bərpa olunacaqdır. Birinci mərhələdə gölün şimal hissəsinin tarixən neftlə çirkənlənmiş sahəsinin bənd vasitəsilə sahil xəttindən

Ərazinin qərb sərhədini müəyyən edən altıxətli magistral şose şəklində layihələndirilmiş bənd isə bir tərəfdən Ziya Bünyadov prospekti, digər tərəfdən isə Balaxanı-Binəqədi şosesi ilə birləşdiriləcəkdir. Bu da öz növbəsində şəhər yol infrastrukturuna düşən yükü azaldacaqdır. Göl hissəsindəki yolun ümumi uzunluğu 1570 metr təşkil edəcəkdir. Gölə axıdılan çirkənlənmiş suların qarşısı alınacaq və dövrüvə zamanı çirkənlənmiş su Hövsan Aerasiya Stansiyasında istiqamətləndiriləcəkdir. Göldən çirkənlənmiş çöküntülərin çıxarılması və zərərsizləşdirilməsi, həmçinin gölün ətrafında hazırda mövcud olan qeyri-qanuni tullantı sahələrinin ləğv edilməsi planlaşdırılır. Gölün cənub sahilində çirkənlənmiş suların qarşısı tamamilə alınacaq və burada geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılacaq, park və yaşıllıqlar salınacaqdır.

Gölün stadion istiqamətində çirkənlənmənin qarşısını almaq məqsədilə çirkənlənmiş su kollektoru inşa olunacaqdır. Sahil xətti boyunca gəzinti bulvarının inşası və buradan stadion ərazisinə keçid nəzərdə tutulmuşdur. Böyükşor gölünün tam bərpası üzrə ikinci mərhələ 2015-2020-ci illəri əhatə edəcəkdir. Bununla da göl öz təbii tarixi məcrasına qaytarılacaq, su səviyyəsi tənzimlənəcək və ekosistem bərpa olunacaqdır. Beynəlxalq ekspertlərin qiymətləndirmələrinə əsasən Böyükşor gölü dünyada ən mürəkkəb çirkənlənmiş göllərdən hesab edilir. "2014-2016-cı illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrində sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nda göllərin bərpası üzrə tədbirlər planının olması Azərbaycan dövlətinin iqtisadiyyatın davamlı inkişafı, vətəndaşların sağlamlığı, onların sosial məsələlərinin həlli və ekoloji durumun yaxşılaşdırılması istiqamətində gördüyü işlərin ardıcıl xarakter daşmasının təsdiqidir.

AZƏRBAYCAN KÜRD LƏRİNİN İCTİMAİ BİRLİYİ, XOCALI SOYQIRIMI İLƏ BAĞLI MƏTBUAT KONFRANSI KEÇİRMİŞLƏR

Azərbaycan Kürdlərinin İctimai Birliyi tərəfindən, fevralın 25-i saat 2-də BMM-də, Mətbuat konfransı keçirilmişdir. Konfransda əsasən iki məsələ ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılmışdır:

1. Xocalı Soyqırımının anılması və bu qətləyimi törədənlərə nifrət.

2. Ermənistanın İraqda on illərdi səfirliyinin olması və indi də Kürdüstan bölgəsinin paytaxtı olan Ərbil şəhərində konsulluğunun açılması. Hər iki ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin görüşü zamanı, viza rejiminin ləğv edilməsi.

Azərbaycan Kürdlərinin İctimai Birliyinin sədri,

Texas, Nyu Cersi, Corciya, Men, Nyu Meksika, Arkanzas, Missisipi, Oklahomo, Tennes, Pensilvaniya, Vest Virjiniya, Florida ştatları Xocalı faciəsini soyqırım kimi rəsmən tanıyıblar. Daha sonar çıxış edən Azərbaycan Kürdlərinin İctimai Birliyinin təsisçisi Nazim Hüseynov və konfrans iştirakçısı Asif müəllim bu qətləyimi pisləyərək erməni vəşilliyinə dur demənin vaxtının çatdığını bəyan etdilər və Qarabağ hadisələrinin şahidləri kimi, öz xatirələrini konfrans iştirakçısına çatdırdılar. Sonda çıxış edən tədqiqatçı jurnalist və yazıçı Nofəl Ədalət erməni vəşilliyinin tarixinə

Tahir Süleyman konfransı açıq elan edərək, konfrans iştirakçılarını salamladı və Xocalıda şəhid olan soydaşlarımızın xatirəsini, konfrans iştirakçıları bir dəqiqə sükutla andıqdan sonra, Konfrans iştirakçısına açıqlama verərək bildirdi ki, erməni mənbələrinin yazdığına görə, Xocalı hadisələrinin bünövrəsi hələ 1897-ci ildən erməni daşnaqlarının, Türkiyənin Xanasor qəsəbəsində 40 min müsəlman kürdün qətlə ilə başladığını Türkiyənin müxtəlif əyalətlərində, Qərbi Azərbaycanda, Naxçıvanda, Zəngəzurda, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində qətləyimlər törədərək sonda Azərbaycanımızın əzəli torpaqlarına göz tikən faşistlər, o dövrün işbilməz rəhbərlərinin səhlənkarlığı sayəsində mühasirəyə düşən Xocalı, 1992-ci il fevralın 25-i

axşamdan şəhər raketlərdən, top və ağır artileriyadan güclü atəşə tutuldu. Sonra isə təcrid dırnağa qədər silahlanmış erməni Silahlı Qüvvələri Xankəndində yerləşən Rusiyanın 366 cı alayının dəstəyi ilə şəhərə hücum etdi. Xocalıya 3 istiqamətdən hücum edildiyindən, dinc əhali Əsgəran istiqamətinə qaçmağa məcbur oldu. Burada isə hiyləgər faşist daşnaqlar onlara pusqu qurmuşdu. Soyuq qış axşamında taqətdən düşüb dönmüş insanlar Naxçıvanı kəndi yaxınlığında xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilmişlər. Xocalı

diqqət çəkərək onların törətdikləri bu cinayətlərə hüquqi qiymətinin verilməsi üçün hər bir Azərbaycan vətəndaşının mübarizə aparmasının vacib olduğunu qeyd etdi. O, çıxışında həmçinin ermənilərin kürdlərə qarşı apardığı soyqırım faktlarını da konfrans iştirakçılarının diqqətinə çatdıraraq bildirdi ki, ermənilərin öz ehtirafına görə 1897-ci ilin iyul ayının 25-dən 27-sinə kimi 3 gün ərzində 40 min, 1914-cü ilə kimi 600 min, 1920-ci ilə kimi isə 17 min kürd ermənilər tərəfindən qətlə yetirilmişdir və 1988-ci ildə ermənistan adlandırdığımız dövlətin ərazilərindən 20 min kürd zorla dədə-baba yurdlarından qovulmuş və qətlə yetirilmişdir. Daha sonra çıxışında bu faciənin daim Azərbaycan xalqı ilə dost olan Kürd xalqının da faciəsi olduğunu bildirdi və bu soyqırım aktının tanınması ilə bağlı Azərbaycan vətəndaşları olan, qanıyla canıyla bu torpağa bağlı olan kürd

gəncləri tərəfindən xaricdə olan kürd təşkilatlarına müraciət ediləcəyini də bildirdi.

2. Ermənistanın İraqda on illərdi səfirliyinin olması və indi də Kürdüstan bölgəsinin paytaxtı olan Ərbil şəhərində konsulluğunun açılması. Hər iki ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin görüşü zamanı, viza rejiminin ləğv edilməsi məsələsinə toxunan Tahir Süleyman bildirdiki, İraqda 10 min erməninin olmamasına baxmayaraq onların bütün əlaqələri var.

soyqırımı zamanı, ermənilər tərəfindən öldürülmüş insanların başının derisinin soyulması, burun, qulaqları və digər orqanlarının kəsilməsi, gözələrinin çıxarılması, ağır texnika ilə əzilməsi kütləvi hal almışdır. Xocalıda törədilmiş Soyqırım nəticəsində 63-ü uşaq, 106-sı qadın, 70-i qoca olmaqla 613 nəfər xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilmişdir. 8 ailə tamamilə məhv edilmiş, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq valideynlərindən birini itirmişdir. Qətlə zamanı yaralanan 487 nəfərdən 76-sı uşaq idi. 1275 xocalılı əsir, 150 xocalılı itkin düşmüşdür, deyə məlumat verən Tahir Süleyman bildirdi ki, dünyanın bir sıra ölkələri Azərbaycan, Meksika, Peru, Honduras, Pakistan, Kolumbiya, Bosniya və Hersoqovina, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Çexiya parlamentləri, ABŞ-ın Massaçusets,

Sonra o, İraqda 3 milyon türkman soydaşlarımızın, 5 milyon kürd qardaşlarımızın, 10 milyonlarla ərəb dindaşlarımızın olmasına baxmayaraq İndiyə qədər heç bir əlaqəmizin olmamasından şikayətləndi və qeyd etdi ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev 12 noyabr 2010-cu ildə Bağdatda səfirliyin açılması üçün sərəncam imzalayıb. "Diplomat" qəzetinin idarə heyəti də, dörd kərə bu barədə ölkə Prezidentinə rəsmi müraciət ünvanlasa da, çox təəsüflər olsun ki Prezidentimizin sərəncamı İndiyə qədər yerinə yetirilməyib. Sonda Tahir Süleyman bildirdi ki, guman edirik gecde olsa diplomatik əlaqələr mütləq yaranmalıdır. Və çox gözəl olardı ki, soydaşlarımızın, qardaşlarımızın Azərbaycanımızda gəlişi üçün viza rejimi də olmayaydı.

QƏHRƏMAN KÜRD XALQI HƏR ZAMAN DAR GÜNDƏ AZƏRBAYCAN XALQINA ARXA VƏ DAYAQ OLMUŞDUR

Kürd xalqının əfsanəvi lideri, general Molla Mustafa Bərzaninin ölümündən 35 il ötdü

Müsaibim 1946-cı ildə Pişəvəri ilə birlikdə Azərbaycan-

Əmrəl Ləhrudi
na gələn, hazırda ADF-si MK-sının sədri Əmrəl bəy Ləhrudidir.

-Əmrəl müəllim, xahiş edirik Molla Mustafa Barzani haqqında xatirələrinizi danışsınız.

-Molla Mustafa Barzaninin qəhrəmanlığı haqqında, istər o tayda, istərsə də bu tayda çox eşitmişdim. O, bütün döyüşlərdən qalib çıxırdı, çünki onun peşmərqələri könüllü ona qoşulmuşdular və hamısı da çalışırdı ki, ondan qabaq döyüş meydanına atılsın. Onların bu cür döyüş taktikası hər zaman düşməni qaçmağa məcbur edirdi. Peşmərqələr ölümü özlərinə şərəf bilirdilər.

SSRİ-nin xəyanətindən sonra Pişəvəri Molla Mustafa Barzanini eşitmədi Bakıya gəldi və gəldiyi gündən də gəlməyinə peşman olmuşdu. Geri qayıtmaq planı üzərində işləyib partizan hərəkatı başlatmaq istəyirdi. Ona görə Mahabada adam göndərdi. Lakin, gec idi. Molla Mustafa Barzani 1947-ci ildə Təbrizdə olan Sovet konsulxanasına müraciət edir, silahlı mübarizəsini davam etdirmək üçün məsləhətləşmələr aparır. Səfirin müavini -vitse konsul Nuriyev məsləhət görür ki, işdən keçib, daha silahlı mübarizə vaxtı deyil, bu məsələnin üzərindən keçməyə çalışsın. Bu xatirəni mənə konsulxanada Molla Mustafa Barzani ilə görüşən bir yoldaş söyləmişdi. Molla Mustafa Barzani çox çətinliklərlə rastlaşmışdı. İran Kürdüstanından İraq Kürdüstanına, İraq Kürdüstanından Türkiyə Kürdüstanına, oradan da yenə İran Kürdüstanına keçmiş və Araz çayını keçib Naxçıvana gəlir. Orada onu çox gözəl və səmimi qarşılayırlar, yer verirlər. Bir neçə gündən sonra peşmərqələri ilə birlikdə Bakıya gətirirlər. Bir müddətdən sonra onları Özbəkistana göndərirlər.

Bakıda olarkən, onun dostu Qulam Danişkan Molla Mustafa Barzani haqqında gözəl xatirələr söyləyirdi. Bir xatirəsində o deyirdi:

Bir gün Mir Cəfər Bağırov hamımızı qonaq çağırmışdı.

Molla Mustafa Barzani də həmin qonaqlıqda iştirak edirdi. Masanın üstünə hər cür ləzzətli xörəklər düzülmüşdü. Hamı yeməyə başladı, Molla Mustafa Barzani isə əlini yeməyə uzatmadı. Bunu gören Mir Cəfər Bağırov soruşdu ki, bu gözəl xörəklərdən nə üçün yemirsən?

Molla Mustafa Barzani cavab verir ki, peşmərqələrim azuqə sarıdan çətinlik çəkirlər, onların rahatlığı olmadan mən yemək yeyə bilmərəm, yemək boğazımdan keçməz.

Qulam Yəhya deyirdi ki, həmin günü bütün azuqələrdən hazırlayıb peşmərqələrə apardılar. Molla Mustafa Barzaninin o hərəkatına görə bütün peşmərqələri geyim-keçimlə də təmin etdilər. Molla Mustafa Barzaninin mərdliyi, kişiliyi, qəhrəmanlığı gözümün qabağındadır. Öz gördüklərimdən başqa Qulam Yəhya da onun haqqında çox əhəmiyyətli xatirələr söyləyirdi.

-Əmrəl müəllim, Qulam Yəhya kim idi?

-Qulam Yəhya Zəncan cəbhəsinin danışkanı idi. 1945-ci ildə Azərbaycan Demokratik Fırqəsi MK-nın üzvü idi. Hərbi nazirin müavini sayılırdı. Zəncan cəbhəsinin komandanı, fərmandarı idi. İran qoşunlarında Zülfüqari bandasının dəstələri ilə vuruşurdu, bir addım da geri çəkilmirdi. O da Molla Mustafa Barzani kimi qorxmaz, qəhrəman, sözünün üstündə duran adam idi. İrandan gələn mühacirləri yerləşdirmək ona həvalə edilmişdi. Azərbaycanın 30 rayonunda mühacirlər yer-

Barzani dəhlizin o biri başında durub. Onun qəhrəmanlığı haqqında o qədər danışmışdılar ki, görün kimi tanıdım. Əlində uzun bir qəlyan var idi, onu tütüləndirdi. Molla Mustafa Barzani tək oxuyurdu, onunla fərdi qaydada məşğul olurdular. Müəllim və dilmancı onunla tək bir otaqda bütün fənlər üzrə dərs keçirdilər. Bir tələbə olaraq onu hər tərəfli bir diplomat kimi hazırlayırdılar. Üç il biz partiya məktəbində oxuduq.

- Əmrəl müəllim, bu üç ildə dəyərli bir xatirə yadınızda qalıbmı?

-Birinci əsas xatirəm odur ki, Molla Mustafa Barzani hər gün dərsdən sonra saat 4-5-də Moskvanın Qorki küçəsi ilə paralel bir küçə vardı, o küçə ilə 4-5-saat piyada gəzərdi və bir böyük dürbin də həmişə çiynində olardı. Bir dəfə biz ondan soruşduq ki, bir belə piyada gəzirsən, bəs dürbin nəyinə lazımdır? O, dedi ki, dürbin mənim cəbhə yoldaşımdır, ona görə də onu hər zaman özümə gəzdirirəm. Piyada gəzməyimin səbəbi də odur ki, mən mütləq Kürdüstan dağlarına gedib inqilabi mübarizəni davam etdirəcəyəm. Bu dürbin də o mübarizədə əvvəlcə olduğu kimi indi də yaxın köməkçim olacaqdır. Gəzməyim isə ona görədir ki, burada ayaqlarım tutulmasın, dağlarda düşməne qarşı döyüşən zaman titrəməsin, qüvvədən düşməsin, möhkəm olsun. İkinci xatirəm odur ki, Minski küçəsində ona 6 otaqlı bir ev vermişdilər. Demək olar ki, o ev Molla Mustafa Bar-

nəfər partiya məktəbində oxuyurdular. Onların hamısı cavan oğlanlar idilər. Onlardan çoxu həmin məktəbdə dərs deyən cavan qızlarla evləndilər.

Molla Mustafa Barzani ailəsi ilə o qəsrə yaşamağa başlayır. O, 1963-cü ilə qədər Ə.Qasiminin müşaviri olur. 1963-cü ildə Ə.Qasimiyə qarşı general Arif

Molla Mustafa Barzani

Əbdülkərim Qasiminin dövlət çevrilişindən sonra Bəsrədən böyük bir gəmi göndərdilər, İraqdan mühacir düşmüş peşmərqələri geri dəvət etdilər. Onlar gedən zaman evləndikləri qadınları da özləriylə bərabər apardılar.

qardasları üsyan qaldırırlar və hakimiyyəti ələ alırlar. Onlar kürd xalqına qarşı da çıxırlar. Ona görə də Molla Mustafa Barzani ətrafı ilə birlikdə dağlara çəkilir, Kürdüstanda öz iqtisadi bəhrəni edir. Bu mənim eşitdiyim və bildiyim dəqiq məlumatlardır.

Moskvada oxuyan peşmərqələrdən birinin adı dəqiq yadımdadır, adı Əli idi. O, şəkil çəkən idi. Bütün ləvazimatı var idi. Mən də bir fotoaparət aldım. Əli bu işdə mənə yardımçı oldu. O vaxtan mən də həvəskar oldum.

Onların indi harada olmasından, yaşayıb-yaşamamasından xəbərim yoxdur. Əgər sağ-salamatdırlarsa buradan onlara salam söyləyirəm. Molla Mustafa Barzani doğrudan da Kürdüstana getdi və dünyasını dəyişən günə qədər mübarizəsini davam etdirdi və mən çox şadam ki, oğlu Məsud Barzani cənabları onun mübarizəsini davam etdirdi və ölməz Molla Mustafa Barzaninin arzularını həyata keçirdi. Bu müqəddəs işdə onlara, kürd xalqına böyük müvəffəqiyyətlər arzulayıram.

Sağlıq olsun, qismət olsa o böyük şəxsiyyətin qəbrini ziyarət etməyə və Məsud Barzani cənablarını görmək, xatirələrimi onunla bölüşmək istəyirəm. Mən, bütün Kürdüstan xalqına səmimi salamlarımı göndərirəm.

-Müsaibə üçün təşəkkür edirəm.

-Sağ olun.

Müsaibəni apardılar:
Tahir SÜLEYMAN

lənşdirilmişdir. Bu iş bilavasitə bir il çəkdi. 1959-cu ildə Azərbaycan Demokratik Fırqəsinin sədri seçildi, 1985-ci ilə qədər o vəzifədə qaldı, sonra dünyasını dəyişdi. Mən Gəncədə olduğum üçün Molla Mustafa Barzanini Bakıda görə bilmədim. Onu ancaq 1955-ci ildə Moskvada Partiya Məktəbində gördüm. Məni və Muxtar Dudəkani adında bir fırqə kadrosunu fırqə göndərmişdi, orada oxuyurdum. Məktəbimiz Minsk meydanına yaxın yerdə yerləşirdi. Biz məktəbin ikinci mərtəbəsində dərs keçirdik. Tənəffüsə çıxdanda gördüm ki, Molla Mustafa

zaninin müsafirxanası idi. Daşkənddən və başqa yerlərdən gələn peşmərqələr həmin o evdə yeyib-içər, deyib-gülər, yatardılar. Qruplar bir-birini əvəz edirdi. Molla Mustafa Barzani daimi onlarla birlikdə olardı. O, həyatını onlarsız təsəvvür etməzdi. Mən özüm də bir neçə dəfə o evə getmiş, onlarla birlikdə olmuşdum. Çox gözəl, hər şeylə təmin olunmuş bir ev idi. Çarpayı qoyulmamışdı, çünki darısqal olardı. Ona görə də tətixan yox idi. Yerə xalı-xalça döşənmişdi. Hamı uzanıb onun üstündə yatardı. Peşmərqələrdən 10-15

-Hansı yol ilə getdilər?

-Onlar Qara dənizdən çıxdılar Aralıq dənizinə, oradan Oman dənizi ilə Bəsrə körfəzinə getdilər.

- O zaman İraq rəhbəri kim idi?

-Əbdülkərim Qasimi idi. O 1958-ci ildə Molla Mustafa Barzanini birbaşa İraqa dəvət etdi. Sovet hökuməti Molla Mustafa Barzaniyə xüsusi təyərə verdi. O, Moskvadan Praqaya, oradan da birbaşa Dəməşqə, Dəməşqdən isə Bağdada gedir. Onu Əbdülkərim Qasimi özü çox dəbdəbə ilə qarşılayır, ona bir qəsr verir.

Kürd xalqının qəhrəman oğlu Molla Mustafa Barzani

da müəyyən dərəcədə müvəffəq olurdular. Lakin Molla Mustafa Barzani təslim olmadı. Yəni öz hissələri ilə Mahabad tərəfə, Piş-nəbiyə cəkildi və orada şah qoşunları ilə vuruşdu. Şah ordusunun Sərhəng Əşrəfi var idi. Onun şahla əlaqəsi yaradıldı və Molla Mustafa Barzaniyə silahı yerə qoymağı təklif etdilər və cavabında Barzani dedi ki, biz silahı yerə qoymayacağıq. Molla Mustafa özünün peşmərqələri ilə bir il müqavimət göstərdi və bu zaman Molla Mustafa Barzani Tehrana sifariş elədi ki, bizim müəyyən tələblərimizi yerinə yetirənlər biz qayıdacağıq İraqa. Şah onların tələblərini yerinə yetirdi, bir qədər silah-sursat verdi və dedi ki, gedin İraqa. Molla Mustafa Barzani və bizim fədailərdən də bir qismi onların tərkibində, kapitan Səfəri Qəhrəmani ilə birlikdə İraqa getdi və o vaxtlar baş nazir olan Nuri Səidin göstərişi ilə, yenə də kürd xalqına qarşı təzyiqlərə başladılar və onlar yenidən keçirlər Türkiyəyə. Orada da müqavimətə rast gəlirlər və keçirlər Şahtaxtına, Naxçıvana. Sonra da Sovet hökuməti onları Ağdam, Qubadlı, Laçın ərazisinə yerləşdirir və silahlarını alırlar. Bundan sonra da onların mü-

gəlmirdi. Və o gördü ki, burada yaşamaq ona çətin olacaq. Ona görə də onları Daşkəndə sürgün etdilər. Və sonra Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra getdi Moskvaya, Belarus vəqzalıının yanında ona imarət verdilər. Və o, öz fədailəri ilə birlikdə orada yaşayırdı. Və onun ətrafında da yaxşı zabitlər var idi.

Mir Həci, Əziz Mahmudi və bir çox bacarıqlı peşmərqə, rəhbərlər idilər. Və ona görə də tale onun da həyatında müəyyən mənfə rollar oynadı.

Məhəmməd Qazi hərəkətinin Barzaninin rolu barədə nə deyə bilərsiniz?

Məhəmməd Qazi hərəkətinin Barzaninin onunla münasibətləri pis deyildi. O, Azərbaycanın Kürdüstanla qərb cəbhəsini şah qoşunlarının hücumlarından qoruyurdu. Saqqız Banə və Saray onun qarargahı idi. Mən orda gördüm ki, o öz fədailərinə, peşmərqələrinə necə diqqətlə qayğı göstərir.

Həmişə də onun peşmərqələri Barzaninin yolunda ölümə gedirdi.

Hacı müəllim, özünü bilirsiniz uzun müddət istər kral olsun, istər faşist Səddam Hüseyin olsun, orada yaşayan xalqlara heç bir mənavi və mədəni

Azərbaycanın azadlığı deməkdir. Burada bir sıra qüvvələr bunu dərk etməsələr də bu belədir. İmperializmin hiylələri cənubi Azərbaycanda bizim başımıza çox oyun gətirdi. 30 minə yaxın cəsur oğlanlarımızı məhv etdi. Ona görə də ayıq olmaq lazımdır. Öz mənafeyləri naminə hər cür hiylələrə əl ata bilərlər. Və mən Kürd və türkman xalqlarının birliyini təbrik edirəm. Doğrudan da belə bir quruluş əldə olunubsa möhkəm saxlasınlar. Mən onları təbrik edirəm və uğurlar arzularım.

Əgər bu gün Kürdüstan hökuməti Hacı müəllimi və ziyalılarımızı Kürdüstanə dəvət etsələr, dəvəti qəbul edərsinizmi?

- Mən gedəcəm ona görə ki, Məsud Barzaninin atasına xüsusi hörmətim olub. Onun dəvətini böyük məmnuniyyətlə qəbul edərdəm.

Bu gün siz çıxışınızla Məsud Barzani cənablarına və Cəlal Tələbani cənablarına və İraq xalqına nə demək istərdiniz?

- Mən arzu edirəm ki, İraqda xarici qüvvələrin müdaxiləsi kəsilsin, qoysunlar ki, İraq xalqı özləri öz müqəddəratlarını həll etsinlər.

Mən Kürdüstan televiziyası

HEÇ KƏS KÜR D VƏ AZƏRBAYCAN XALQLARININ BİRLİYİNİ POZA BİLMƏZ!

Kürd xalqının əfsanəvi lideri, general Molla Mustafa Barzaninin ölümündən 35 il ötdü

Hacı müəllim, mən istərdim sizi oxucular tanısin, Hacı müəllim kimdir, bu haqda oxuculara məlumat verəydiniz?

Mən xalq fədaisi kimi 1945-46 - ci illərdə Marağa vilayətində milli azadlıq hərəkətinin iştirakçısı idim. Marağa vilayətində bu milli azadlıq hərəkətinə rəhbərlik edən general Kəbiri, altı min fəda ilə cənubi Azərbaycanın cənub və cənubi qərb bölgələrində şah rejiminə qarşı vuruşmada iştirak etmişdim. Və o cümlədən də general Kəbirinin köməkçisi idim.

Hacı müəllim, həyatın hansı dalğaları sizi Şimali Azərbaycana gətirib çıxartdı və siz Bakıya necə düşmüşünüz?

Mən 1947 - ci ildə bilavasitə həpsxanadan ailəm ilə birlikdə sürgün olundum İran Kürdüstanının Loristan vilayətinin Xürəməbad şəhərinə. Sonradan Xürəməbadda mübarizəni davam etdirdik, şahlıq rejiminə qarşı. 1954 - cü ilin avqust ayında İran şahı "Xızta" təşkil elədi, Amerika imperalizmi ilə birlikdə. General Zahidi iş başına gəldi, başladılar repressiyaya. Hər yerdə mütərəqqi adamları həps edirdilər. Mən də o dövrdə Sovetlər birliyinə pənah gətirdim öz ailəmlə birlikdə.

Hacı müəllim, sizin ölməz Molla Mustafa Barzani ilə görüşünüz necə və hansı şəraitdə olub?

Molla Mustafa Barzanini mən cənubi Azərbaycanda Təbriz şəhərində tanıdım. Pişəvərinin göstərişi ilə general Kəbiri onun təchizatını təşkil etməyə və maddi köməklik göstərişi vermişdi. Bu zaman Mustafa Barzani ilə Təbrizə bir getdik. General ilə birlikdə onun peşmərqələ-

rini təchiz etmək üçün milli hökumətin göstərişini nəzərinə çatdırdıq və biz getdik Bokana. Saray kəndi Molla Mustafanın qarargahı idi. Şahın ordularından Saqqız, Banənin dağlıq hissəsini və Kürdüstan hücumlarının qarşısını alırdıq. Orada biz Molla Mustafanın tələblərini, müəyyən xahişlərini yazdırdıq və Molla Mustafa Barzaninin peşmərqələrinə təchizat yardımını edirdik. Və bununla da biz bir il ərzində Molla Mustafa Barzani ilə təmasda olmuşduq. O zaman Barzan bölgəsinin Təgiyabad kəndində yaşayan ermənilər köçüb getdilər Ermənistan. Onların kəndinin ixtiyarını verdilər Barzaninin hissələrinə. Onlar o kəndə yerləşdilər. Və bir hissəsini də Molla Mustafa Barzaninin xahişi ilə Surquz Üşnəbi tərəfə apardılar hansı ki, kürdlərlə azərbaycanlılar orda bərabər yaşayırdılar. Ancaq Tehran qoşunları fitnə-fəsadlarla, müəyyən hücumlar təşkil edirdi və onun hissələri də bu hücumların qarşısını almaqla bizə köməklik edirdi və Molla Mustafa Barzanini mən şəxsən bir yaxşı milli azadlıq hərəkətinin rəhbəri kimi və xalqını istəyən bir lider kimi tanıyaraq ona böyük hörmətim var idi. O, həmişə öz fədailərinə, öz ətrafında olan peşmərqələrə öz ailəsi, balaları kimi qayğı göstərirdi. Elə qayğı biz tərəfdə yox idi. Barzaniyə General Kəbirinin xüsusi hörməti var idi. Biz nə lazım idisə-sursat, ərzaq, geyim Molla Mustafa Barzani hissələrinə çatdırırdıq. O vaxtlar Milli Azadlıq Hərəkətinə pis münasibət var idi. Həmişə çalışırdılar ki, bizim Milli Azadlıq Hərəkətinə şah əli ilə ləğv etsinlər. Buna

hacirət dövrü başlayır. Müəyyən qüvvələr var idi ki, Molla Mustafa Barzaniyə bir lider kimi hörmət etmək əvəzinə bəzi çatışmayan cəhətlərlə üzleşdirdilər. Molla Mustafa Barzani sonra Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra və İraqda 1958-ci ildə Əbdül Kərim Qasiminin İnqilabı olan dövrdə Nuri cəzalanır və Molla Mustafa yenidən qayıdır İraqa öz ailəsi və fədailəri ilə. Yenidən mübarizə aparırlar. Məmməd Arif hakimiyyət başına gəlir, yenə repressiya başlayır kürdlərə, türkmanlara qarşı. Yenə Molla Mustafa Barzani təzədən nə isə İrana keçir və Kərkəkdə fədailəri ilə müəyyən müddət yaşayır. Bu dövrdə Molla Mustafa Barzani xəstələnir və müalicəyə, Amerikaya gedir və mühacirətdə olarkən dünyasını dəyişir.

Hacı müəllim, Molla Mustafa Barzani xaraktercə sizin hafizənizdə necə qalıb. Siz onu necə təsvir edərdiniz ?

-Çox yaxşı. Yaxşı adam idi. Öz fədailərinə, öz xalqına və Milli Azadlıq Hərəkətində iştirakına görə mənə çox müsbət təsir bağışladı. Öz xalqını çox istəyirdi və bir komandir kimi öz fədailərinə həmişə hörmət baslayırdı.

Molla Mustafa Barzani Azərbaycandan niyə sürgün olundu Orta Asiyaya, bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Milli Azadlıq Hərəkətinin liderinə qarşı burda təziqlər, qarşidurmalar var idi. Və Molla Mustafa Barzani belə adamlara qarşı olduğu üçün onu və fədailərini Özbəkistana sürgün etdilər. O, çox həssas adam idi. Azərbaycanda olan repressiyalara qarşı çıxdı. O da, o vaxtkı bəzi hökumət dairələrinin xoşuna

haq verməmişdilər. Bildiyiniz kimi mən bu yaxınlarda 2 aya qədər İraqda oldum. Və orda bir sıra az saylı xalqların nümayəndələri ilə görüşlərim oldu, o cümlədən türkman partiya rəhbərləri ilə. Və 1991 - ci ildən bu xalqların birliyi nəticəsində Məsud Barzani və Cəlal Tələbaninin rəhbərliyi ilə Kürdüstan hö-

küməti yaranmışdır. Və orada yaşayan bütün azsaylı xalqlara mədəni muxtariyyət verilmişdir, o cümlədən türkman qardaşlarımız. Onların 17 - yə qədər orta məktəbi 15 - ə qədər siyasi partiyası, 10 - a qədər Mədəniyyət Mərkəzi təşkil olunmuşdur. Və Kürdüstan hökuməti hər partiyaya ayda 10 min dollar yardım edir. Bu quruluş haqqında nə deyə bilərsiniz?

Bu quruluş haqqında onu deyə bilərəm ki, Kürd xalqı dövlət quruluşuna müvəffəq olsalar, azadlıqlarını bərpa edə bilərlər çox gözəl olar. Amma imperalizmin hiylələrinə uymasınlar. Diqqətli olsunlar. Onların azadlığı Cənubu

və radiosu ilə dəfələrlə 1905-ci ildən ta günümüzə qədər ermənilərin başımıza açdığı bələlərdən söz açmışam.

Mən istərdim ki, Kürdüstan və Azərbaycan hökumətləri arasında dostluq əlaqəsi yaradılsın. Bu gün Ərbildə bir çox ölkələrin nümayəndəlikləri açılıb. Olmazmı Azərbaycanın nümayəndəliyi Ərbildə, türkmanların nümayəndəliyi Bakıda açılınsın?

- Mənə elə gəlir ki, bəzi məsələlər öz həllini tapandan sonra qardaşlıq əlaqələri mütləq yaranacaqdır. Çünki, kürd və azərbaycan xalqları o qədər biri-birinə qaynayıb qarışıb ki, heç kəs azərbaycan və kürd xalqlarının birliyini poza bilməz.

Son olaraq Məsud Barzani və Cəlal Tələbani cənablarına nə arzu edərdiniz və onlardan nə istərdiniz?

- Əvvəla salamımı yetirərsiniz. Məsud Barzaninin qardaşı Loğman Barzanini çox yaxşı tanıyırdım. Atası Molla Mustafa Barzani ilə bir yerdə görmüşdü. Çox qoçaq, mübariz oğlan idi. Atası da mübariz idi, allah atasına rəhmət eləsin. Və Tələbaniyə də, Barzaniyə də arzu edirəm ki, bir olsunlar, qüvvələrini birləşdirməsinlər. Hökumətlərini bir etsinlər, birləşdirməsinlər. Müvəffəqiyyət birlikdədir. İmperialist dövlətlərə heç vaxt bel bağlamaq olmaz.

Məndən bütün Kürdüstanlılara səmimi salam söyləyin.

Müsahibə üçün çox sağ olun.

Siz də sağ olun.

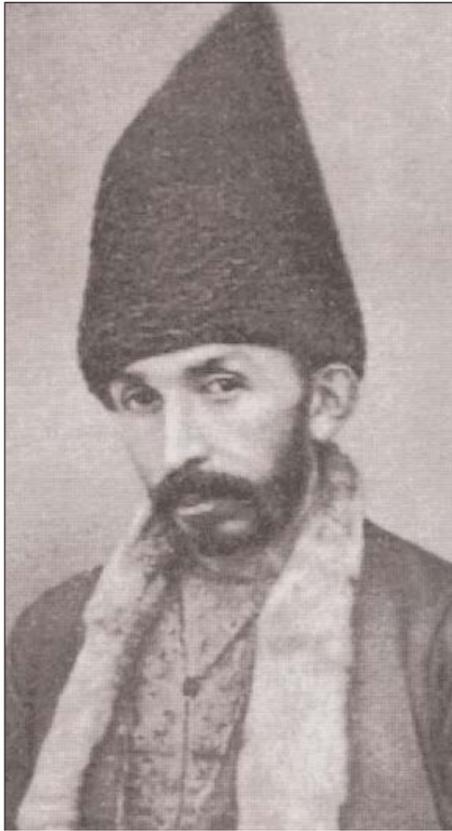
Müsahibəni apardı: Tahir Süleyman

P.S. Hacı müəllim aramızda olmasa da, onun xatirələri hər zaman bizimlədir.

Əvvəli ötən saylarımızda

Bu qovğa qalxarkən müsəlman bazarında olan erməni sövdəgər və sənətkarları qorxuya düşüb dükənləri bağladılar. Onların bəzisi dükənlərin içərisində gizləndilər, bəziləri isə müsəlmanların evlərinə pənah gətirdilər. Müsəlmanlar onlara pənah gətirən erməniləri hörmətlə qarşılayaraq evlərində gizlədib mühafizə etdilər. Elə ki, gecə oldu, bazar darğası (polisi) İsmayıl bəy müsəlman bazarındakı dükənlərdə gizlənmiş erməniləri ordan çıxarıb, dükənləri bağladı, onları isə evlərinə aparıb orda saxladı. Beləliklə, müsəlmanlar dəstələrə bölündükdən sonra əllərində silah nəre çəkə-çəkə erməni məhəllələrinə tərəf üz qoydular.

Otuz ildən bəri ermənilər tədarük etdikləri və evlərdə, məxfi yerlərdə, qəbiristanlıqda, kilsələrdə, qayalıqlarda gizlətdikləri müxtəlif növ silahları bu gün aşkara çıxararaq müsəlmanlara tərəf yönəlmişdilər. Həmin silahlara sarılaraq müxtəlif sənğər-

Mir Möhsün Nəvvab

şəhər sakinlərini, cavanları və igidləri müdafiəyə qaldıraraq

səsi adlanan Böyük kilsəyə çatdılar. Evlərə düşmüş yanğın artıq gəlib Təzə kilsənin ətrafına çatmışdı. Ermənilər ordan da geri çəkildilər. Dördüncü sənğərin cavanları isə gəlib Cəmşid bəyin evinə çatdılar.

Bir para adam Cəmşid bəyin və Bəhram bəyin evlərinin yandırılmasını məsləhət görmədilər. Çünki Şahnəzərovlar həmişə müsəlmanların dostu olublar. Buna görə də onlara hörmət əlaməti olaraq evləri yandırılmasın. Lakin qabaqcadan qərara alınmışdı ki, hansı evdən müsəlmanların üzərinə güllə atıldı, o ev mütləq tar-mar edilməlidir. Cəmşid bəyin evinin balkonundan isə iki minə qədər güllə atılıb. Bu güllələrdən bir neçəsi uşaqlara dəyib yaralayıb. Yüz güllədən artıq isə məscidin taxtapuşuna, minarələrinə dəyib deşibdi. Bundan başqa bizim hörmətli seyidimiz Mir Möhsün Ağanın hücrəsinin pəncərəsinə on iki güllə vurulub deşik-deşik edilmişdi. Amma yenə hörmət əlaməti olaraq evi yandır-

səkkiz nəfər İran müsəlmanlarından fəhləlik edirdi. Dava başlayan kimi bina sahibi onları bir evə dolduraraq heç yana çıxmalarını tapşırırdı və bildirdi ki, əks təqdirdə ermənilər onları görsələr, hamısını öldürəcəklər, sonra vaxt tapıb sizi yola salırıq. Onlar da bu erməninin sözüne inanıb o evdə gözləməli olurlar. İranlı fəhlələrdən biri erməninin sözüne inanmayıb nə yollasa sonradan qaçıb canını qurtarır. Ev sahibi isə axşam ermənilərə xəbər verib onlarla birlikdə İran fəhlələri gizlənen evə gəlirlər. Qələmlə yazılması qeyri-mümkün olan erməni vəhşiliyi nəticəsində orada olan 17 nəfər İran fəhləsi böyük zülm və işgəncə ilə öldürülür. Ermənilər onların başına mismar çalaraq əzdikdən sonra cəsədlərini bir dərəyə ataraq üstlərini peyinlə basdırmışlar.

Müsəlmanlar əhvalatdan xəbərdar olduqdan sonra gedib onların cəsədlərini çıxarıb gətirirlər. Onların bəzilərinin cəsədləri parça-parça olduğundan təyəmmüm

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

lərdən, evlərin pəncərələrindən və gizli yerlərdən küçə ilə gəlib-gedən, evlərin balkonlarında dayanan və görünən böyük-küçüyü gülləyə tuturdular.

Erməni məhəlləsi şəhərin hündür yerində olduğundan və müsəlman məhəllələri aşağı yerində yerləşdiyindən onların mövqeyi daha əlverişli idi.

ƏLAVƏ: Şuşakəndin və Keşiş kəndinin erməniləri müsəlman məhəllələrinin müqabilində Topxana deyilən yerdə sənğərlər tərtib etmişdilər. Odur ki, ermənilər həmin kəndlərdən gəlib bu sənğərlərdən də müsəlmanları atəşə tuturdular. Bütün bu hazırlığa baxmayaraq, Allah-təalanın köməyi ilə heç bir iş görə bilmədilər.

Müsəlmanlar da bir neçə yerdə sənğərlər tərtib etmişdilər. Birinci sənğər Vəzirzadələrin evinin qabağında, ikinci sənğər isə Həsən Qaraşirzadənin evinin içində və baş tərəfində idi. Bu sənğərləri tərtib edən və onların başçısı Abbas bəy Talıb bəy oğlu idi. Üçüncü sənğər isə Məşədi Kərimin və erməni Xaçatur oğlunun evləri idi. Bu sənğərləri yaradan və onların rəhbəri bizim Mir İbrahim Ağamirzadə idi. Dördüncü sənğər isə Ağadədəlidə idi. Onun da böyüyü və rəhbəri Əfrasiyab Hacı Əzim oğlu idi. Beşinci sənğər Təzə məhəllədə yerləşirdi. Onun rəhbəri isə Məşədi Abiş Bəylər bəy oğlu idi. Altıncı sənğər isə mərhümə Gövhər ağanın evi və həyəti idi. Bu sənğərin rəhbəri və istiqamətvericisi cənab Axund Molla Şükür idi.

Şəhərin əyanları və nüçəbaları

sənğərlərə göndəridilər. Özləri də tez-tez gəlib sənğərlərə baş çəkib gedirdilər. Xüsusən cənab Nəcəfqulu ağa, cənab Şeyx Hüseyin və cənab Axund Molla Qasım tez-tez bütün sənğərlərə baş çəkib, xalqı cəsərlə müdafiə olunmağa ruhlandırirdilər. Molla Qasım paltarını dəyişərək döyüşçü libası geyinmiş halda, tufəng çiyində dəstə-dəstə Qala və Çöl cavanlarını götürüb «Ya Əli!» nəresi çəkə-çəkə sənğərləri gəzir, döyüşçüləri ruhlandırmaq üçün heyrətamiz sözlər və şüarlar deyirdilər. Ermənilər hündür evlərdən və sənğərlərdən müsəlman binalarını və küçələrini gülləbaran edir, xalqın gediş-gəlişinə mane olurdular.

Müsəlman tərəfdən isə İran konsulunun müavini Ağa Məmməd-cəfər də cavanlarla məscidlərin minarələrinə çıxıb gözə görünən erməni quldurlarını güllə ilə vurub həyatlarını kəsirdilər.

Davanın ilk günü müsəlmanlar sənğərlərdən güllə atmaqla erməniləri məşğul etdilər. Müsəlman sənğərlərinin yaxınlığındakı erməni evlərinin bir parasının sakinləri qaçmış, bir parası isə darvazaları bağlayıb içəridə gizlənmışdilər. Müsəlmanlar sənğərlərinin qarşısında olan həmin evlərin divarlarını linglə deşib içəri daxil olub, od vurub yandırdılar. Od vurulmuş evlərin hamısını alov bürüdü. Ərşə qalxan alov ətraf kəndlərdən və qayalardan görünürdü. İkinci gün ermənilərin evlərini yandıraraq onları geri oturdular. Üçüncü gün ikinci və üçüncü sənğərin igidləri Xoca Söhrab kil-

mayıb getdilər. O evin ətrafında qəbiristanadək od vurdular. Külək vasitəsilə ətraf evlərdən Cəmşid bəyin evinə də od düşüb yandı. Bəhram bəy və Qriqor bəyin evləri də alovların cənginə keçdi.

Cavanlar evlərə od vurduqdan sonra qəbiristanlıqdan keçib yaxınlıqda yerləşən bir erməni fahişəx-

(təmizləyib) edib o birilərinə qüsul verib kəfəne tutdular və hörmətlə Cıdır düzündə dəfn etdilər.

Qalaya kənd yerlərindən köməyə gəlmiş atlılar dalbadal şəhərə daxil olduqdan sonra dəstə-dəstə olub sənğərlərə və keçidlərə doluşdular. Bir azdan sonra «Ya Əli!» nəresi çəkib hücumə keçdilər. Onlar erməniləri geri oturdub evlərinə və dükənlərinə od vurub yandırdılar. Hər hansı erməni qaraltısı görürdülərsə, gülləbaran edirdilər. Ermənilər get-gedə geri çəkilir, müsəlmanlar isə qələbə ilə irəliləyirdilər. Həmin gün səs-küy, çığırtı və «Ya Əli!» sədaları, tufənglərin gurultusu və ermənilərin qışqırtısı yeri-göyü lərzəyə gətirirdi. Yanan evin və dükənlərin alovu və tüstüsü kəhkəşana yetişmişdi. Həmin günün gecəsi yanan evlərin işığına neçə mil məsafədə kağız yazıboxmaq mümkün idi. Vəzirzadələrin evlərinin qabaq səmtinə od vura-vura gedirdilər. İki yolun ortasında bir ev var idi. Müsəlmanlar ona da od vurmaq istəyərkən bir nəfər evdən çıxıb onların yanına gəldi və iztirabla cavanlardan xahiş etdi ki, Allah xatirinə bu evi yandırmayın! Çünki mən bu evi icarəyə götürmüşəm və külfətim hal-hazırda burada yaşayır, bütün mal-dövlətim bu evdədir. Cavanlar həmin müsəlman kişisinin dediklərindən sonra buyurdular ki, bütün evlərdən çox bu evi odlamaq fikrində idik. Çünki bir erməni bu evin altında şirəxana (tiryək çəkilən yer) dükanı düzəlmişdi.

Ardı var

Tahir Süleyman

anasına çatdılar. Fahişəxananın darvazasını sındırıb evə on yerdən od vurdular. Orada olan erməni fahişələrinin bir neçəsi öldü, bir neçəsi isə bayıra qaçaraq müsəlman döyüşçülərinin ayağına sərilərək aman istədilər. Döyüşçülər onları bağışladılar.

Üçüncü gün hər bir müsəlman kəndindən yeddi yüzə yaxın atlı və piyada köməyə gəldi. Onlar sənğərlərə paylanaraq döyüşü davam etdirdilər. Bu davadan əvvəl erməni tayfası məktəb tikdirirdi. Həmin binanın tikintisində on

1947-ci il. Bağirov və Bərzani. Kürdlərin Bakıdan köçürülməsi

Kürd xalqının əfsanəvi lideri, general Molla Mustafa Bərzaninin ölümündən 35 il ötdü

(Əvvəli ötən sayımızda)

Azərbaycanda olduğu dövrdə Mustafa Bərzaninin burada yaşayan kürdlərlə çoxsaylı görüşləri təşkil olunur, habelə o, Ermənistandakı kürdlərlə tanış olmaq üçün dəfələrlə Yerevana gedir. Onun təklifləri sayəsində Bakıda kürd yazıçı və şairlərinin əsərləri çap olunur, Yerevanda isə kürd radiosu açılır və 1937-ci ildə bağlanmış kürd dilində qəzet bərpa edilir. Həmin dövrdə Yerevan pedaqoji məktəbində kürd fakültəsi açılır, Ermənistan Dövlət nəşriyyatında ("Armqosizdat") isə kürd dilində ədəbiyyatın nəşri üzrə xüsusi komissiya yaradılır. Bu da hamısı deyil: Ermənistan Yazıçılar İttifaqının tərkibində kürd seksiyası, Ermənistan Elmlər Akademiyasında kürdsünaslıq bölməsi, Yerevan universitetində isə kürdoloji fakültə yaradılır. Azərbaycana nisbətən, Ermənistanda kürdlərlə bağlı tədbir və yeniliklərin çoxluğunu isə yəqin ki, Mircəfər Bağirovun Bərzaniyə olan nisbətən inamsız münasibəti ilə əlaqələndirmək olar.

Bərzaninin daha bir ideyası Azərbaycan ərazisində Kürd muxtar rayonunu bərpa etmək idi. Məlum olduğu kimi, vaxtilə Laçın və Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan, Füzuli, Cəbrayıl, Şuşa rayonlarının ərazisində "Qırmızı Kürdüstan" mövcud idi. Sonralar ləğv olunan həmin strukturun yenidən yaradılması ideyası istər Moskvada, istərsə də Bakıda

ay vaxt, silah-sursat verilməsini, hərbi təlimlər üçün şərait, sonra da İrana qayıtmaq üçün icazə verilməsini xahiş edir. İrandan təslimçi qaçışın revansını götürmək ideyası həm Moskva, həm də Bakıda partiya rəhbərliyinin xoşuna gəlir. 1949-cu ildə DİN-in Staline məruzəsində bu barədə deyilir: "Mustafa Bərzaninin arzularına uyğun olaraq Azərbaycan KP(b) MK-nin katibi yoldaş Bağirov hökumətə Bərzaninin dəstəsinin Xəzər dənizi sahilindəki düşərgələrdən birində yerləşdirmək, onları ərzaq və sursatla təmin etmək, habelə şəxsi heyəti hərbi işə öyrətmək barədə təkliflər verir".

Hökumət müvafiq qərarı qəbul edir. Həmin qərara əsasən, Bərzaninin dəstəsindən 3 atıcı bölük, artilleriya batareyası, minaataçı batareya, minaax-taran taqım, rabitə və tank taqımları formalaşdırılır. SSRİ Silahlı qüvvələri Nazirliyindən şəxsi heyətə təlim keçmək üçün 25 zabit göndərilir.

Elə görünür ki, SSRİ Bərzaninin dəstəsindən ordu özəyi kimi istifadə etməklə miqyasca böyük olmayan müharibəyə hazırlaşır. Əks halda onun əsgərlərindən tankçı hazırlamaq nəyə gərəkdir?! Ancaq çox tezliklə bəlli olur ki, Sovet rəhbərliyi kürd xalqının planlarını qətiyyənlə düzgün anlamayıb: Azərbaycan SSR Dövlət Təhlükəsizliyi Nazirliyinin (DTN) Moskvaya məlumatında göstərilir ki, Bərzaninin şeyx komissar-

qaldırmaq ki, kürd xalqının dəstələri Azərbaycan SSR ərazisindən çıxarılsın və bacardıqca İrana sərhəddən uzaqda

yerləşdirilsin..."

Bağirovun təklifi yetərli olur. SSRİ Nazirlər Sovetinin 1948-ci il 9 avqust tarixli qərarına əsasən DİN tərəfindən Bərzaninin dəstəsinin Bakıdan çıxarılaraq Özbəkistan SSR ərazisinə, Daşkənd demir yolunun Verxneye-Komsomolskoe stansiyasına daşınmasına başlanılır. Bakıdan kürdlərin çıxarılması birdəfəlik aksiyaya kimi yox, hissə-hissə, xırda dəstələr halında icra olunur. Onlar yeni ərazidə kolxozlarda yerləşdirilir, eyni zamanda burada hərbi təlimləri keçmək üçün şərait də yaradılır. DİN-in məruzəsində qeyd olunur ki, 1948-ci ilin sonunda Mustafa Bərzanin Özbəkistan kommunistlərinin başçısı Yusupovla görüşü olur və həmin görüşdə Bərzani öz dəstəsinin şəraitindən narazılığını bildirərək vəziyyətin və gələcək planların müzakirəsi üçün Stalinlə görüşü təşkil etməyi Yusupovdan xahiş edir.

Göründüyü kimi, Sovet hökuməti Bərzaninin heç də "kommunizm qurucusu" olmadığını aydınlaşdıran kimi kürdlərin Bakıdan uzaqlaşdırılmasını qərarına gəlir. Yəni, bu siyasi oyunda hər kəsin öz mənafeyi vardı, üstəlik bu mənafehlər üst-üstə düşmürdü. Həmin dövrdə (ta 1950-ci illərin ortalarına

qədər) kürdlər Yaxın Şərqdə SSRİ-nin yeganə müttəfiqi idi və Moskva onlardan istər İraqda, itərsə də Suriyada Qərbə qarşı yararlanmaq niyyətindəydi. Bərzani isə öz növbəsində ya İranda, ya da İraqda müstəqil Kürdüstan dövləti qurmaq üçün əlləşirdi.

DİN-in məruzəsindən də görünür ki, Bərzaninin dəstəsinin Azərbaycandan kənarlaşdırılmasında maraqlı olan şəxslərdən biri mehç Bağirov idi. Kürd müəlliflər tərəfindən yazılmış "Mustafa Bərzani" bioqrafik kitabında da bu versiya vurğulanır. Kitabdan bir epizod:

"Bərzani tərəfdarları özlərinin Orta Asiyaya sürgün olunmalarını repressiya kimi qəbul edirlər və Bağirovla Bərzani arasındakı münasibətlərin pisləşməsi ilə əlaqələndirirlər. Məsələn, onlar Daşkənddə Orduxan Cəlilə belə bir əhvalat danışır: "Bağirovun ad günündə bayram süfrəsi arxasında yubilyarın yaxınları ilə bərabər "Tudə"nin MK-nin katibi Pişəvəri və general Bərzani də əyləşibmiş. Şən söhbətlər və sağlıqlardan sonra Bağirov hiss edir ki, Bərzani çox qayğılıdır və üzünü ona çevirərək soruşur: "Niyə heç nə yemirsən?" Bərzani isə cavab olaraq yoldaşları ac və yoxsul olduğu bi vaxtda SSRİ-yə əylənmək üçün gəlmədiyini söyləyir. Mehç həmin məclisdən bir qədər sonra kürdlər Bakıdan çıxarıldığından Bərzani tərəfdarları köçürülmə əməliyyatının Bağirovun onlara qarşı münasibətinin soyuması ilə bağlayırlar". Belədir, ya yox? – hökm vermək çətinidir. Fakt odur ki, kürdlər Özbəkistan kolxozlarından, bir hissəsi isə Altay vilayətində yerləşdirilir. Bərzani narazılığını Stalinə yazdığı məktublarla ifadə edir. O, Stalinə 72 məktub yazır, ancaq heç bir cavab almır. Bərzani fərz edir ki, məktublar Stalinə gedib çatmır, odur ki, qonşuluqda yaşayan bir qadından Moskvaya getməyi və məktubu orada poçt qutusuna salmağı xahiş edir. Kürdlərin həmin vaxtlardakı narazılıqlarını sonralar Xruşçovla görüşündə Bərzani zarafatla bu cür ifadə edəcəkdi: "Mən 5 dövlətə qarşı vuruşmalı olmuşam – İraq, İran, Türkiyə, Azərbaycan və Özbəkistana qarşı". Bəzi kürd tarixçiləri Bağirovun Bərzaniyə qarşı intriqalar apardığını və bu işdə Beriyanın xidmətindən yararlandığını yazır. Ancaq Pavel Sudoplatovun xatirələrindən də görünür ki, Stalinin xarici siyasət sahəsində böyük ümidlər bağladığı Bərzani ilə çətin ki Beriyanın açıq qarşıdurma keçərdilər. Sudoplatova, görə, kürdlərin Azərbaycandan Özbəkistana köçürülməsi ideyası başdan ayağa Moskvanın ideyası idi və SSRİ-nin Yaxın Şərçə maraqlarının soyuması fonunda bu addım siyasi cəhətdən düzgün addımdı. Sudoplatov yazır: "Mən Yusupovun kabinetinə Bərzaninin başçılığı altında İrandan Azərbaycana qaçmış 3000 kürdün məskunlaşdırılması təklifi ilə gəlmişdim. Onları Qafqazda saxlamaq çox təhlükəli idi, odur ki, rəhbərlik kürdləri Özbəkistana köçürmək qərarına gəlmişdi..."

Kürdlərin Özbəkistan dövrü 1958-ci ilə qədər – İraqda 14 iyulda kral II Feysəlin devrilməsinə qədər davam edir. Müttəfiyyətin süqutundan sonra molla Mustafa Bərzani İraqa dönür...

Məmməd Süleymanov
http://teleqraf.com/news_r.php?id=41192
<http://diplomata.kurdi.com/?p=10297>

neqativ qarşılanır. O cümlədən, Mircəfər Bağirov həmin ideyaya böyük skepsislə yanaşırdı, Bərzaninin öz millətinin nümayəndələrinə nəzarət istəyini isə onun "öz xanlığını yaratmaq" cəhdi kimi qiymətləndirirdi. Ümumiyyətlə, kürd xalqında olan arxaik tayfa münasibətləri və sərt iyerarxiya Mircəfər Bağirovun tənqidinə səbəb olur.

Bərzaninin digər istəyi isə İraqa döndəndən sonra orada Kürdüstan dövləti yaratmaq barədə Stalinə yola getirmək idi. Sudoplatovun memuarlarından bəlli olur ki, Stalin həmin ideyaya da qol çəkmir.

Vadim Udilov "SSRİ-də terror aktları və təxribatlar" kitabında yazır: "Bərzani bəyan edir ki, İran hakimiyyətinə qarşı mübarizəni davam etdirmək niyyətindədir və Sovet hökumətindən onun dəstəsinə istirahət üçün bir neçə

ları inanclı kürdlər, həmçinin azərbaycanlılar qarşısında xütbələrlə çıxış etməklə onları heç də Sovet hakimiyyətini sevməyə çağırırdılar. Yəni, söhbət teokratik bir iyerarxiyadan gedir, Bərzaninin Sovet quruluşu haqda söylədiyi pafoslu kəlmələr isə niyyətlərini ört-basdır etmək fəndindən başqa bir şey deyilmiş.

DİN-in Stalinə məruzəsində deyilir: "Bir müddət sonra agentura yolu ilə müəyyən edildi ki, Mustafa Bərzani siyasi savadsız şəxs olmaqla bərabər, kürd tayfalarını birləşdirərək onlardan knyazlıq qurmaq və bu knyazlığın rəhbəri olmaq niyyətindədir. O, SSRİ-də olduğu dövrdə onun heç nəyə öhdəlik götürmədiyini müvəqqəti bir təzahür kimi baxır. Bu cür əhval-ruhiyyəni nəzərə alaraq yoldaş Bağirov hökumət qarşısında məsələ

Jîyan û bi serhata azadîkarê gelê kurd Gênêral Mistefa Barzanî

35 sal ji ser wefata Mela Mistefa Barzanîyê hertim zindî re derbas bû

Piştî Silemaniyê, gunde Barzan dibe navenda xebata sîyasi li başurê Kurdistanê:

Piştî şikista şorişa Şex Mahmudê nemir barê xebat û karê

siiruşt Kurdistanê anku birina dar û dirextan, şewitandina daristana û qedexekirina kuştin teyr û tiwalan, nêçira heyvanên kovî, bêhinfireyî li hemberî

radeyêke. Bersîva van pirsên me bide.

Jiyane nemir Mistefa Barzanî, malbata wan û çend buyerên din di jîyana wî da.

Mistefa Barzanî di 14-ê adara sala 1903-an (14. 03. 1903) de le gundê Barzan hat dinê. Beriya ku ew cavên xwe bi jîyana dinyayê veke, bavê wî (Şêx Mihemed) ji di sala 1903-an de wefat kiribu.

Li gor çavkanîyên dîrokî her çend nerazîbun (itiraz) û bizava Şêx Ebdulsalam Barzanîyê duyemîn li dijî Osmanîyan zêde dewam nekir, clê ev serhildan û serhildanên din yên mîna serhildana eşîreta Millîyan bi serokatîya Îbrahîm Paşayê Millî û çend serhildanên din li heremên cuda bi cudayên Kurdistanê, bun sedemên xweşkirina zemînêya çêbuna şoreşa Îtîhadîyan di sala 1908-an de.

Çaxe çalakî û lêbatên sîyasiyan Barzanîyan vedigere bo destbêka sedsala XX-an ku bi serokatîya Şêx Ebdulsalamê duyemîn di sala 1907-an de bi qasî du mehan li heremê berdewam bû. Piştî ku Osmanîyan serî hildan tekşikandin gelek kes zindanî kirin ku Mistefayê 3 salî jî yek ji wan bu ku bi dayika xwe ve di girtîgeha Musilê de hatin girtin. Mistefa Barzanî zu tema derdê duri û xema bindestîya gelê xwe ji sê salîya, dema ku hê zarok bu di nava lepên dujminê dagirker da kesand. Salek piştî di çaxê hêrişa êtihadê de gundê Barzan ket ber hêrişa hêzên wan yên di bin serokatîya Silêman nezîf Paşa da. Ji ruyê neçariya Şêx Ebdulsalam Barzanî pêna xwe bo Seyîd Tehayê Nehrî dibe û di gunde Rajan li herema Mîrgever (wilayeta Ûrmîyê - Rojhilatê Kurdistanê) dimîne û bi hevkarîya serokê Kurd nemir Simkoyê Şîkak bi karbidestên Rusan re dikeve nava peywendîyan sîyasî, lê mixabin çaxe ku ew li herema Mîrgever bû, ji aliye xwe-firoşekî bi navê (Sofî Ebdullah) ve bi şeweywk namerdane hat girtin û ew teslîmî dewlwtê Osmanîyan kirin. Osmanîyan di 14-e çiraya paşin sala 1914-an de piştî pekanîna dadgehek formalî, Şêx Ebdulsalamê Barzanî li bajare Musilê darda kirin.

Di etmosfêrek wiha tiji kîna li hemberî dewletên dagirker û zordariya destgeh û berpirsaryên hokumeta Osmanî de, Mistefa Barzanî ji mîna Îsmail Axayê Şîkak, Şêx Mehmedê Berzençî û gelek serokên din yên kurd

çavên xwe bi jîyaneke tiji êş û elem vedike û di nava malbatek olî de mezin dibe. Ev rewşa

Şîrnexî rê jib o lidarxistina kar û barê şoreşek berfireh li bakurê Kurdistanê dişîne bajarê Muşê û

Kurdayetiyê li başurê Kurdistanê bi yekcarî dikeve herema Behdînan ku navenda rêberatiya vê xebat û hereketa gundê biçûke Barzan e. Qeza Mêrqaşor ku nahiyên Mêeqaşor, Barzan û Şêrvan digire ber xwe, girêdayî wilayeta Hewlêrê ye.

Devera Berzan beriya kû piştî çend serhildanên kurdan bi yekcarî ji aliyê rêjîmên dagirker ve wêran bibe, 400 gundên awedan têda hebune û hejmarê runiştvanen heremê zêdetir ji 40 hezar kesan buye. Herema Barzan û navenda wê gundê Barzan di çaxê Şêx Ebdulsalamê yekem da ku di sala 1872-ê zayînî de wefat kir, ji ber ku tekeya terîqeta Neqşbendî li Nehrîyê têda bu, mîna navendeke olî û awedan ku herdem tevî mirîdên ve terîqetê bu, tihat hesabandin. Şêx Ebdulsalamê yekemîn berêvajî

diyanetên der û dora coxrafiya jîyana wan û herema Behdînan (Jiyana hevpar bi Kurdên êzidî, turkmên, kildanî, yehudî, xaçparêzên ermeni ê musliman bun û ...) jîyana dostanî bi hemu gelên heremê re û xala herî girîng parastina mafê gelê kurd û serkeşîya bizava netewîya kurdan di heremek coxrafiya girînga Kurdistanê de ku nişana demokratîkbuna bîr û ramanên bireveberên Barzanî bû, tesîrek mezin li ser bizava sîyasî loliya vê malbatê danî.

Piştî wefata Şêx Ebdulsalamê yekem kurê wî Şêx Mihemed Barzanî dibe cîgirê wî. Şêx Mihemed piştî zewacê dibe xwe-duye pênc kuran: Şêx Ebdulsalam, Şêx Ehmed, Mistefa Barzanî, Mihemed Sidîk û Şêx Babo. Wan tevan ji desbêka xwe-nasandinê bu hemu awayan

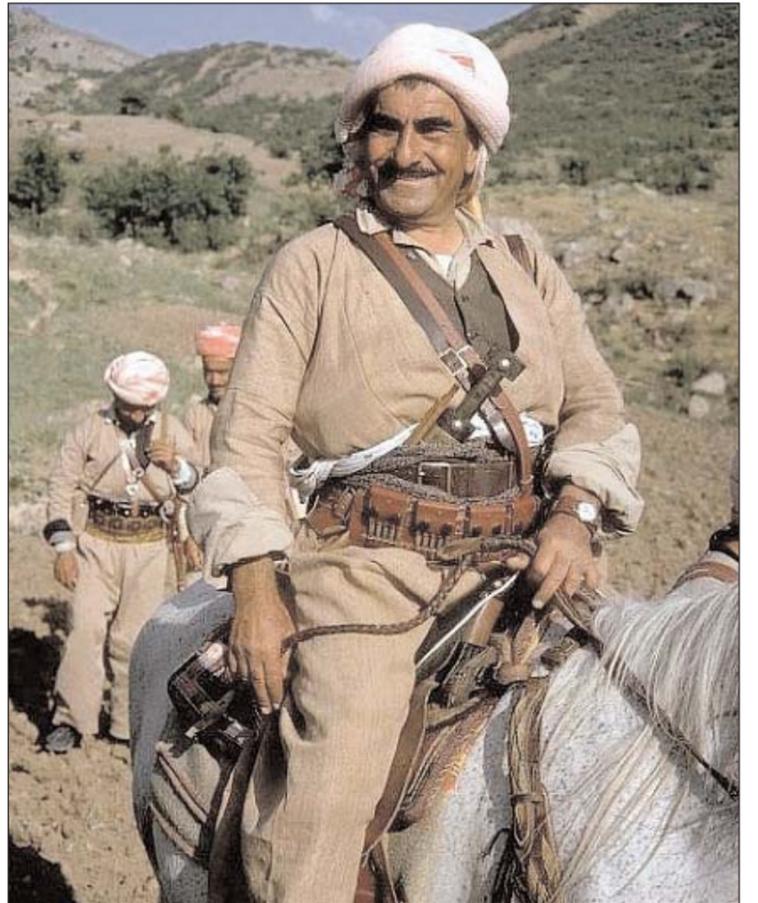
şêx û axayên hemdemî xwe, mirovekî dadmend û bi edalet bu. Wek jêderên bîyanî didin xuyakirin di çaxê wî da hinek karên baş û xebatên sosyalî ji bo pêşketina jîyan û rewşa civakî hatin kirin ku ger bi pîvanên roja îro bîn nirxandin û şirovekirin, di wê serdemêde pir girîng bun. Ji wan karan: parvekirine zevî û erdê çandinê bi ser gundîyan de, qedexekirina milkdariya zêde bi şeweyên fêodalî, qedexekirina bi zorê zûdayîna keçan û parastina

xebat kirin ku rîya kalkê xwe ya xizmeta ji bo gel di hemu warên sîyasî, olî û civakî de dibomînin.

Navdartinîrî endamê vê malbatê ku tevaya temenê xwe di rîya xebata sîyasiya jib o kurd û Kurdistanê derbas kir, Mistefa Barzanî ye.

Mistefa Barzanî kîye, çikiriye û serhildana wî di dîroka Kurdistanê de xwedî rolekî çawaye?

... Jîyana te jî tiji buyer, derdiberî û niştîmanperwarîya Mistefa Barzanî ye heja

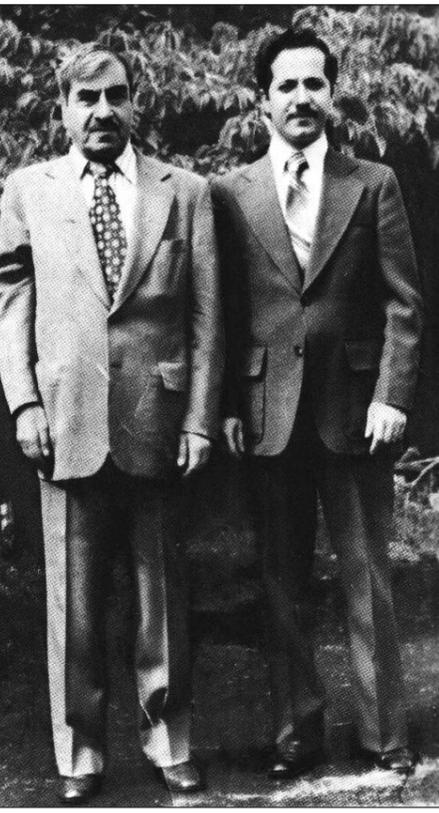

jîyanê pêşeroja jîyan û helwesta sîyasiya wî lîdêrê kurd ji dide destnîşan kirin û ew bîr û ramanên Kurdayetiyê bêtir di hest û mêjiyê xwe de dide perwerdekirin. Piştî ku Osmanîyan bi bêbextî Şêx Ebdulsalam Barzanî şehîd kirin, Şêx Ehmedê

ew li wir hev dîtîneke bi Şêx Ebdulqadirê Nehrî û Şex Seîde Pîran re pêk tîne. Herwiha Şêx Ehmed bi şeweyek nihîni ji sala 1920-an û pêde bi Şêx Mehmedê Berzençî û Simkoyê Şîkak re ku sergermî xebeta li dijî her du dewletên Îraq û Îranê bun, dikeve nava tekêliyên polîtîk. Mistefa Barzanî ji çaxê li xwe famand, zû bi bindestî û tepeserîya gelê kurd hesîya. Wî dixwest bi hevkarîya birayê xwe Şêx Ehmed, xelekên zincîra hereketa kurdî bi rêk û peki bidomîne.

Herwiha Mistefa Barzanî ji temene 15 saliya xwe û pêde bo kar û barê parastina hoza Barzan li dijî desthilatdariya dewleta navendîya Îraqê û hozên çîran, roj bi roj wekw şervanekî zîrek erk û wezîfeyên zêdetir li ser milên xwe hiss dikirin.

Eşîretên kurd bi giştî û eşîretên Barzan bi taybetî di tevaya dirêjahîya dîroka xebata sîyasiya xwe de bi wefadarîyek mezin û di tengaviyên herî giran de rêbatên xwe bi tenê nehîştine û bi dilsozî û fedakarî ew parastnîne. Ev

birayê wî bu rêber û serkarê herema Barzan û eşîretên Barzanî. Wê demê temenê Mistefa Barzanî 18 salî bu. Beriya wê li gor çavkanîyên dîrokî di navbera salên 1917-a, 18 û 19-an de, Şêx Ehmedê Barzanî birayê xwe yê xurt Mistefa Barzanîyê 16 salî bi Şêx Ebdulrehmanê

rasti di bîranînên wan serleşkerên artêşa dewletên dagirker de ku bi hêzên Barzanîyan re ketine nava şerên giran ji, tê dîtin. Serleşker Teferuşyan, Hesen Erfeî û Rêzim Axa di pirtukên xwe de vê rastîyê diselmînin.

Dûmahî di hejmarê 254-a da

Paketa demokrasiyê hate pejirandin

Parlamentoya Tirkîye bi navê "Paketa Demokrasiyê" hinek yasayên nû pejirandin. Li gora guhertinên hatîn kirin, hêdî bi awayek fermî di partiye siyasî de hevserokî çêdibe.

Di derbarê xwepêşandanan de guhertin hatin kirin û hinek desthilatî ji bo dezgehên sivil û şeredariya jî di vê derbarê de hatin qebûl kirin.

Li gora yasaya nû hêdî bi awayek fermî de herkesa bikaribê bi zimanê xwe dibistanên taybet veke û zimanê ku pê dipeyivê pewrredê jî bi wî zimanî bike. Yasaya ku navên kurdî qedexa kirî di vê paketa demokrasiyê de tê rakirin. Di yasaya kevinde dihat gotin ku "Ji bilî Tirkî tu zimanên din nabê bête karanîn" hate rakirin. Hêdî navên gund û deverên bûyîn Tirkî vedigerin û herkes dikare bi zimanê xwe siyasetê bike. Ev paket ji aliyê Ak-Partiyê ve hatibû pêşniyarkirin.

Deriyê sînorê Kobanî duşemê vedibe

Kobanî (Rûdaw)- Biryar e sivê duşemê deriyê sînorî yê di navbera Rojava û Bakurê Kurdistanê li bajarê Kobanî bê vekirin. Peyamênê Tora Medyayî ya Rûdawê li Kobanî ragi-

hand ku ev bû çend rojan ku di nav xelkê herêma Kobanî de behsa vebûna deriyê sînor bi awayekî fermî di navbera welatê Tirkîyê û herêma Kobanî de dibe. Peyamênê Rûdawê diyar kir ku hikûmeta kantona Kobanî ya ku di dawîya meha sibatê de ji aliyê PYDê û 2 partiye din ên Kurd ve hat avakirin, nûçeya vekirina derî sibê duşemê bi awayekî fermî Hikûmeta kantona Kobanî herwiha got ku hîn hikûmeta Tirkîyê ti alî li herêma Kobanî ji bo vekirina derî agehdar nekiriye. Deriyê sînor di navbera Bakur û Rojavayê Kurdistanê li Kobanî ji dawîya Îlûna sala 2013an de ji bo derbaskirina alîkariyên mirovî û birin û anîna nexweş û birîndaran li bajarê Kobanî hatibû vekirin. Eger derî sibê bi awayekî fermî were vekirin, wê rewî jî bikaribin ji herêma Kobanî serbest tê re derbasî Bakurê Kurdistanê bibin û vegehin.

Gorran: PDKê soza xwe pêk ne anî

Hewlêr (Rûdaw)- Berpirsekî Tevergera Gorran dibêje ku derengketina avakirina hikûmeta nû ya Herêma Kurdistanê dilgiraniyek xistiye

navaç hemwelatîyan û piraniya aliyên siyasî yên Herêma Kurdistanê. Berpirsê odeya tēkiliyên siyasî ya Tevergera Gorranê Mihemed Hacî ji malpera partiya xwe re ragihand "Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) soz dabû ku di meha sibatê de hikûmeta nû ava bike, lê mixabin ew pirs yekalî nebû û hemû aliyek dilgiran kir". Hacî got "Erkê PDKê ye ku herî zû kabîneya nû ya hikûmeta Herêma Kurdistanê ava bike, ji ber ku ev pirs li cem xelkê Kurdistanê gelek girîng e". Mihemed Hacî herwiha got "Eger armancek li pey paşxistina avakirina hikûmetê heta piştî hilbijartinên meha nîsanê hebe, emê vê yekê qebûl nekin û Gorran dê helwesta wê hebe".

35 sal ji ser wefata Mela Mistefa Barzanî hertim zindî re derbas bû

Mistefa Şêx Mihemed Barzanî ku wek Mela Mistefa Barzanî tê nasîn, sala 1903 li gundê Barzanê yê ser bi devera Mêrgesorê li Başûrê Kurdistanê ji dayik bûye, bi sedema serhildanên deverê di jiyê pênc salî de ew û diya xwe ketine zîndanê. Birayê Şêx Ebdulsalam Barzanî ye, ku ji ber ku rêberiya şoreşa Barzanî ji aliyê rêjîma wê demê ya Iraqê ve hat bidarvekirin. Di xortaniya xwe de bi hêzek mezin ji Barizaniyan berê xwe dide devera Silêmaniyê û diçe alîkariya şoreşa Şêx Mehmûdê Hefîd. Ji aliyekî din ve hêzek mezin ji Barizaniyan dide pey xwe û diçe hewariya ermeniyên ku rastî komkujiyê hatine. Di salên 1932î de bi hêceta ku rêbertiya şoreşa Barzanî kiriyê heta sala 1943an bi malbata xwe sirgûnê Silêmaniyê tê kirin. Di sala 1943an vediger devera Barzan û şoreşek din li dar dixê, sala 1945 serperşîya hêzeka mezin dike û berê xwe dide Komara Kurdistanê bo aliyakariya wan li Mehabadê, herweha di komarê de pileya generaliyê werdigire û dibe fermandeyê gşitî yê hêzên Pêşmerge.

Mela Mistefa Barzanî, sala 1946 Partiya Demokrat a Kurdistanê dadimezirîne û wek serokê partiye tê hilbijartin. Piştî şikestina Komara Kurdistanê, Barzanî biriyar dide teslîm nebe û bi 500 hevalên xwe ve berê xwe didin Soviyetê. Sala 1947 bi komek pêşmergeyan xwe ve li ava Aras didin û

digihên Ermenistanê û li wir di kempekê de li herêma Nexçewanê dimînin,

heta tîn veguhestin bo dewrdora bajarê Bakû, paytexta Azerbêcanê, sala 1948 Barzanî û hevalên xwe tîn guhastin dîsan lê bo Ozbekistanê ve carê. Di pey wê de jî li komarên cûda cûda yê yekêtiya Soviyetê tîn belavkirin.

Sala 1958 Barzanî û hevalên xwe ji aliyê Ebdulkerîm Qasim yekemîn serokkomarê Iraqê hatin vexwendin ku vegehin û bi merasîmekê mezin pêşwazî li wan hate kirin li Bexdayê. Meha Îlonê ya sala 1961 dest bi şoreşekê kir û ji ber wê jî wek Şoreşa Îlonê hat nasîn. Di 11ê Adara 1970 û bi sedema şoreşê hikûmeta Bexdayê neçar dibe ku mafên nîşitimanî yê nîmletê Kurdistanê qebûl bike û li ser dayîne mafê otonomiyê bi Barzanî re li

hev werin. Sala 1971 Barzanî ji hewla terorkirinê rizgar dibe, dû re eşkere bû ku Bexdayê pilana ve yekê danîbû. Sala 1974 hikûmeta Iraqê bêyî ku bi kurdan re bişewire rêkeftina otonomiyê bin pê dike, ew jî bû sedema gurbûn û tundbûna şoreşa kurdî bi serokatiya Barzanî li dijî hikûmeta Iraqê.

Roja 6ê Adara 1975 hikûmetên Îran û Iraqê bi agadariya Amerîka "Rêkeftina Cezayirê" îmza dikin, ew bû sedemê ji sedemên şikestina şoreşa kurdan bi rêberiyê Mela Mistefa Barzanî. Pştî şikestina şoreşê Barzanî û gellek ji serkirdayên şoreşê û pêşmergeyên Kurdistanê bi mal û zarokên xwe ve carê berê xwe didin Îranê.

Barzanî û serkirdayên şoreşê wezîrê derve yê wê demê yê Amerîka Henry Ksinger û Mihemed Riza Şahê Îranê bi wê tohmetbar dikin ku piştî xwe dane kurdan û xiyaret li wan kirine. Di sala 1976 de Barzanî bi ji ber nexoşiyê berê xwe dide Amerîka û li wir tēkeliyên xwe bi medyaya amerîkî û Kongrêsê re qayimtir dike, ew jî erênî bûn li ser doza kurd.

Mela Mistefa Barzanî, roja 1ê Adara 1979an li nexweşxaneyê George Towan li bajarê Washingtonê yê Amerîka çû ber dîlovaniyê xwedê û di pey re li bajarê Şîno yê Rojhilata Kurdistanê tê definkirin lê cenazeyê wî û kurê wî Idrîs Barzanî sala 1993an bo zêda wan tîn veguhestin û li wir tîn definkirin...

Li Dêrsimê jinên kurd çûn pêşwaziya 8ê Adarê

Dêrsim (Rûdaw) - Li Dêrsimê Tevergera Jinên Azad û Demokratîk (DOKH) bi dirûşma "Bi Jina Azad re Ber Bi Neteweya Demokratîk" ji bo mîtinga 8'ê Adarê Roja Jinên Cîhanê bi hezaran jin hatin gel hev û mîting li darxistin.

Îro (01.03.2014) li bajarê Dêrsimê, bi helkefta 8'ê Adarê, Roja Jinên Cîhanê, bi hezaran jin li qada Seyît Rîza hatin gel hev û dest bi mîtingê kirin. Bêrê ku mîting destpê bike Parlementera Serbixwe ya Wanê Aysel Tuğluk, Parlementera BDP'ê ya Şîrnexê Selma İrmak, Parlementera BDP'ê ya Êlihê Ayla Akat Ata, Şaredara Dêrsimê Edîbe Şahîn, Hevseroka Rêxistina BDP'ê ya Dêrsimê

Nurhayat Altûn, Endamên Platforma Jinan ên Dêrsimê, Jinên Wan, Sêrt,

Xarpêt, Amed û Êzîrganê hatin û bi hezaran jinan li ser Pireya Mamekî li hev kom bûn û çûn serdana Goristana Asrî

Êrîşa dijê tevgerê rûreşiyek e

guman xwedî lê derketina BDPê li vê êrîşî yan jî şermezarkirina ve bûyerê gelekî girîng. Tu kes wek PKK/BDPê behsa biratiyê û yekîtiyê û aşitiyê nake. Eger ew tenî behsa biratiya li gel Tirkan, yekîtiyê û asitiya li gel tirkan dikin ev pîrsek dine. Ji xwe yê PKK/BDPê nasdike dîzanî mebesta wan çîye.

Ji aliyekî din divê ew jî tē bigihin ku nikarin dengên ji derê fikra xwe li Kurdistana bakur qut bikin. Tevergera Ciwanên Kurdistanê karê xwe eşkere dikin, dîtin û helwesta xwe vekirî dibêjin. Li gora bîr û baweriyên xwe xetere

netewî diparêzin. dijê şidetê, dixwazin bi şeweyê aşitiyana, vekirî û metodên demokratîk xebata xwe rêve bibin. Astengên derkevin pêşîya wan jî kifşe, lê ew tu astengan nasnakin. Mafek xwe yê rewşa dibînin ku li ser axa xwe ramanên xwe yê netewî biparêzin doza mafê mîletê xwe yê rewşa bikin. Piştî bûyera Silopî gelek kesayet û rewsenbîrên kurd ev yek şermezar kirin. Hinek tevgerên Kurd ev yek eskere şermezar kir. Pêwîste hemû partî, rêxistin û dezgehên Kurdistanî ve bûyera qirêj sermezar bikin. Di bingehê

xwe de ev êrîş di kesayeta Komeleya Tevergera Ciwanên Kurdistanê de li dijê xeta

netewî hatiye kirin. Di rojên halê de helwest gelekî girîng e. Bê deng mayin bi awayekî teswîpkirina ve êrîşêye. Ev êrîşa qirêj û rûreş tu cara nayê qebûl kirin. Tîstek nikare bibe asteng di rêya xebata Ciwanên Kurdistanê de.

Ev êrîş tenê xizmetê ji dijminên mîletê kurd re dike.

M.Baki/Rojevakurd

Hunermend Şeyda: Rûdawê bûye dengê Rojava

Hewlêr (Rûdaw) - Hunermendê navdar ê kurd Şeyda ji Rûdawê re ragihand ku ew ji bajarê Amûdê dernakeve û eger şer jî biqewime ew amade ye beşdarî şer bike. Şeyda her wiha pesnê Rûdawê da û wiha got: "Rûdaw bûye dengê bêdengî, Rûdaw bûye dengê Rojava...". Şeyda ku xelkê bajarê Amûdê yê Rojavayê Kurdis-

tanê ye û heta niha çendîn albom û stran tomar kirine bû mēvanê bultena Rojavayê Kurdistanê li ser televîzyona Rûdawê û behsa huner, jîyan û hēviyên xwe kir.

Derbarê jiyana xwe de, Şeyda got ku ew tevî karê xwe yê hunerî, karê cotkariyê jî dike û erdê xwe diçîne û jiyana xwe bi ve yekê derbas dike. Herwiha derbarê ser-

dana xwe de, Şeyda da zanîn ku ew niha li Hewlêrê jî bo

wênegirtina du kilîpên nû, ku di vê dawiyê de tomar kiribûn

bi navê "Biratî" û "Mirov". Ji aliyekî din ve Şeyda behsa koçberiyê kir û da zanîn ku her kesek rewşa wî/wê ya taybet heye ku ji Rojavayê Kurdistanê derkeve, lê ew ji Amûdê dernakeve û eger hat û şer jî li wî bajarî qewimî ew amade ye ku tevî şer bibe. Di dawiyê de Şeyda xemgîniya xwe himber rewşa niha ya Rojavayê Kurdistanê anî ziman û hēvî xwest ku di demeke nêzîk de ew rewşa baş bibe.

Gelo Kurd û Sinne li dij Malikî dibin yek?

Wek tê zanîn, ev demek e navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û hikûmeta Nûrî El Malikî ne xweş e. Malikî dest danîye ser mûçe û meaşê karkir, pêşmerge û memûrên herêma Kurdistanê û dixwaze hinek merc û şertên xwe bi hikûmeta Kurdistanê bide qebûlkirin. Malikî ne tenê dest danîye ser mûçeyên herêma Kurdistanê, herweha rêya hewayî ya çûn û hatina Ewropa û Kurdistanê jî daye astengkirin.

Di vê derbarê de Kurd mecbûr dimînin ku têkilî û navbera xwe û Sinneyên

Iraqê xweştir bikin da ku karibin cîh li Malikî û hikûmeta

wî tengtir bikin. Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî li Pîrmamê ligel

Serokê Parlamentoya Iraqê Usame Nuceyfi civiya. Di

civînê de şandek ji parlamentoya Iraqê û herweha Parêzgarê Nînova (Mûsilê) Esil

Nuceyfi jî beşdar bû. Li gor têt gotin, herdu alî (Kurd û Sinne) gihîştine baweriyekê ku hevpeymaniyekê di navbera Kurd û Sinneyan de çêkin. Li gora dîtina herdu alîyan, ji bo dawîanîna pirsgerêkên li Iraqê hevpeymanîya Kurd û Sinneyan pêwîst û girîng e.

Piştî civînê, Parêzgarê Mûsilê Esil Nuceyfi di daxuyaniyekê de anî zimên ku "Mana Malikî li ser desthilatê ji bo pêşeroja Iraqê metirsî û xeteriyek mezin e".

Di vir de dixuye ku Sinne jî ji Malikî û helwesta wî dilzar û ne xweş in û dixwazin rojek berî rojekê Malijî dev ji desthilatdarîyê berde.

Serokwezîr Barzanî sibê diçe Silêmaniyê

Hewlêr (Rûdaw) – Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bo vekirina hinek

projeyan dê serdana bajarê Silêmaniyê bike.

Hat zanîn, Serokwezîr Nêçîrvan Barzanî dê sibê (02.03.2014) serdana bajarê Silêmaniyê bike. Li gorî agahiyên Rûdawê, beşek ji bernamê serdana Barzanî ya Silêmaniyê vekirina projeya bi navê "Şarî Ciwan" e ku ji aliyê şirketa Farûq Holding ve hatiye çêkirin.

Hewlêr (Rûdaw) – Parêzgarê Mûsilê Esil Nuceyfi, diyar kir ku li Iraqê ew û kurd pir

nêzikî hevdu ne û her du jî hîn dixwazin nêzikî hevdu bibin.

Parêzgarê Mûsilê: Li Iraqê kurd ji hemiyar zêdetir nêzikî me ne

Esil Nuceyfi ku birayê Serokê Parlamentoya Iraqê Osame Nuceyfi û sunnî ye, di daxuyaniyekê de ku ji Rûdawê re jî hatiye şandin, ragihandiyê, hevdîtina Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî û Serokê Parlamentoya Iraqê Osame Nuceyfi li ser nakokiyên navbera hikûmetên Iraq û Herêma Kurdistanê bûye. Parêzgarê Mûsilê ku di heman

demê de yek ji berpîrsên hevpeymanîya Muttehidûn e jî, daye zanîn ku Barzanî û Nuceyfi li ser çawanîya çareserkirina arîşeya bûdce û birrîna mûçeyên karmendên Herêma Kurdistanê gotûbêj kirine. Li ser pêwendiyên navbera hevpeymanîya Kurdistanî û hevpeymanîya Muttehidûn jî Esil Nuceyfi wiha gotiye: "Kurd di warên erdîngarî, mezhebî,

hizrî û şarîstaniyê de jî hemiyar zêdetir nêzikî me ne û em her du jî dixwazin hîn nêzikî hevdu bibin."

Li gorî Nuceyfi, bo lihevnêzikbûnê divê mekanîzmek nû hebe. Serokê parlamentoya Iraqê Osame Nuceyfi, roja 27ê Sibata îsal serdana Hewlêrê kir û bi Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî re hevdîtîna pêk anî.

Kurdistan bûye Girava Sitarê

Dijminê mêtinkar yê gelê Kurd, gelê Kurd di qirkirin, îşkence û çavsofîyên wer mezin derbas kiribû, gelê Kurd ewqas xizan, nezan û cahil hîştibû, vê pêşdaraza diparast û digot: "Kurd nabin tiştêk; ji Kurdan dewlet çênabe; erkek têkeve dest wan, li hev nakin û wê hevdu qir bikin!" Hinek nezanên me jî bi van gotinên vala dabûn bawerkirin.

Dijminê mêtinkar yê gelê Kurd, gelê Kurd di qirkirin, îşkence û çavsofîyên wer mezin derbas kiribû, gelê Kurd ewqas xizan, nezan û cahil hîştibû, vê pêşdaraza diparast û digot: "Kurd nabin tiştêk; ji Kurdan dewlet çênabe; erkek têkeve dest wan, li hev nakin û wê hevdu qir bikin!" Hinek nezanên me jî bi van gotinên vala dabûn bawerkirin.

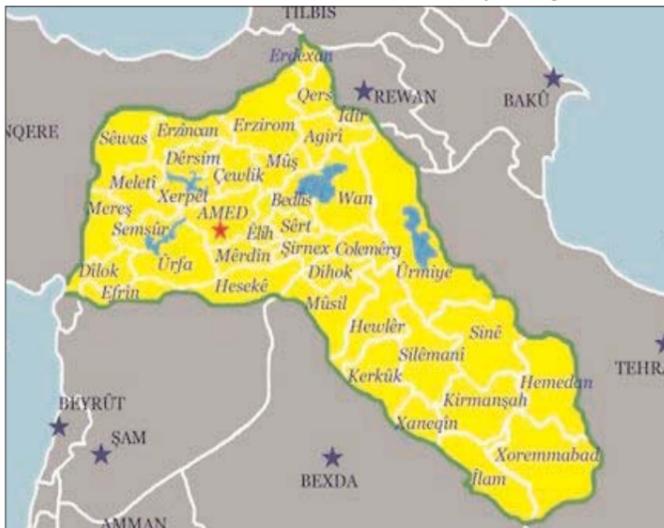
Gelê Kurd, ji Peymana Lozanê û virde, li her çar perçê Kurdistanê, bi dehê caran di koçberî, malwêranî û qirkirinên mezin re derbas bûne. Lê li cîhekî bi dilê vereh û alîkarîyêk ji dil, sitarek bi dest wan nediket. Kurd, ji tirsaruhê xwe, ji kîjan dijminî revîya, ket ber şepa dijminekî din: helbet ji bo wê jî peymanên wek Sadabad, Baxdat, Sento, Cezayir û hwd çêkiribûn. Loma bi giranî ew bi şûnde didan kujerên wan. Kujeran jî bi giranî ya wan bi îşkenceyan dikuşt, ya ew

didan ber gulleyan û li sêpîyan didan, yan jî ew davêtin zîndan. Ji serhildana Agirî bigire, heta Komara Mahabat, ji tevgera Mistefa Barzanî bigire, heta Peymana Cezayir, heta Enfal û Şerê Kendavê û avabûna Kurdistanê Federal, xwediyekî Kurdan li cîhanê nebû û deriyekî dostî ji wan re tunebû. Kurd diçûn ber kîjan deriyê, dihatin qewirandin. Xwe davêtin dextlê kê, piştî xwe didan wan.

Kurdên Başûr, ji ber qirkirina "Enfal" û bombeyên kîmya revîyan, xwe avêtin dextlê gelê xwe yê Bakur, Rojava û Rojhilatê Kurdistan, lê ji bo ku ew jî hêsîr û bindestê dewletên mêtinkar û nijadperest bûn, nikarîbûn bi xurtî li birayên xwe xwedî derên. Loma van dewletna jî muamela xwîni, eşkîya û terorîstan bi gelê Kurd re dikirin: ya wan didan dewleta Iraq ya Baas ku yekser wan dikuştin, ya wan davêtin hefs û girtîxanan, yan jî wan dixist wargehên bi teldîrk û leşkeran pêçayî. Bi vî awayî her tim gelê Kurd hat telefîkirin û naçar hat hîştin.

Tevlî ku Herêma Kurdistanê Federal gelek ciwan e û ne serbixwe ye û li gorî dewletan xwediyê malîye û aborîyê gelek qelse jî, ji bo Kurdên her sê beşên din û ji bo gelên Erebb, Ermen, Asûr û Turkmen bûye girava sitarê, kela aramî

û ewlehîyê. Li gorî daxuyaniyên Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî, di 21.01.2014 ku li Brûkselê, li

ser vexwandina Kîmsyona Pêwendiyên Derve yê Parlamentoya Yekîtiya Ewropayê ku pêşkêş kir, hemû dunya têgehîşt ku li herêma Kurdistanê ji Başûrêrojavyê Kurdistanê û Sûriyê 250 hezar, 200 hezar Erebbên Iraqê yê jî ber teror û ewlehîya jîyanê hatine Kurdistanê, ji xeynî 10 hezar malbatên Fileh li Kurdistanê, 26 hezar malbatên Fileh jî ji tirsarê terora li Iraqê hatine Kurdistanê, di dawîna de jî 15 hezar Erebbên Enbarê wek penaber xwe avêtine dextlê Kurdistanê. Tevlî ku Yekîtiya Neteweyan erka alîkarîya pen-

aberan daye ser milê xwe, lê dîsa jî bi giranî alîkarîya penaberên Başûrê Kurdistan nake û vî alîkarîya bi giranî li ser

milê Hukumeta Herêma Kurdistan dimîne. Kurdistan, ji niha û pêde him ji bo Kurdan û him jî ji bo gelên herêmê, wê bibe cîyê xêr û bêrê, parastin, ewlehî û sitargeha mirovên di tengasiyê de. Loma divê dewletêk serbixwe û xwediyê aborîyêk xweser be. Hêvîdarim ku çavê cîhana demokratîk û mirovperwer jî vebe û roj berî rojê ragihandina dewleta Kurd ya serbixwe pêşniyar û qebûl bike!

Xidir Üso
23-12-2014
xidiruso@hotmail.com

Amerîka balyozê xwe li Sûriyê guhert

xanenişankirin. Berdevka Wezareta Derve ya Amerîka

diyar kirk u ewê di demeke nêzik de bedîlekî dayimî wek balyozê Amerîka li Sûriyê destnîşan bikin.

Di çend mehên borî de, Ford li Tirkîyê û li welatên deroda Sûriyê kar dikir ji bo ku aliyên opozîsyona Sûriyê û bi taybet Hevpeymanîya Niştîmanî ya Opozîsyona Sûriyê razî bike daku tevî kongreya

Genêv2 bibin. Rutersê herwîha bal kişand ku hin gotgot hene ku Robert Ford dê biçê Misrê kar bike, lê berpîrsên Misrê nerazîbûna xwe anîne ziman, ji ber nêzikbûna Ford ji partiyên îslamî li Rojhelata Navîn. Ford li Iraqê û li Cezayirê jî kar kiriye û ji ber sedemên ewlekariyê di cotmeha 2011an de jî Sûriyê derket.

PYD! Şoreş ne yekalî, pîrr alî ye!

Dinya dibe şahidê şoreşek nû! Li Ukrayna, piştî bedelek 100-110 şehîdan neteweyê ukraynî ber bi azadi û demokrasiyê ve birêbe diçe. Bêguman, rewşa Ukrayna û Rojavayê Kurdistanê ne wekî hevdu ye, bêguman dinyaya Rojava û Rojhilat ne wekî yekdu ye! Lê, pîvanên demokrasiyê li tevayîya cîhanê wekî yek in! Xwedî derketina

berjewendiyên gelerî, xwedî derketina nîrxên pluralîzmê, xwedî derketina ne partizanî, lê pîrdengî û pîrr rengiyê! Li Rojavayê Kurdistanê jî, rewşek şoreşê heye, rewşek ku gelê Kurd li vî perçeyê xwe bigihîje azadî û ewletiyê. Rewşa Suriyê çend aloz û tevlihev be jî, ger Kurd li ser vî xaka pîroz a welatê me bi hevdu re, ber bi asoyek hevkar û yekdeng ji bo berjewendîya gelê me li Rojava birêve biçin, derfeta serkeftinê û azadî / demokrasiyê li ber Rojavayê Kurdistanê jî vekirîye! Lê, ger destê hevberdî û berjewendîya gelerî li pêş a partizanî û yekhibîyê be!

Damezrandina dezgehên yekalî ku tade û bandorê li ser hestên gelerî dikin, nikarin û nabin asoyên demokrat. Qebûlnekirina radyoyek azad, wekî ARTA radyo, nepejirandina hêzên gelerî wekî yê ENKS û yê PKD-Suriyê li Rojavayê Kurdistanê, astengên eşkere li pêş demokrasiyê û pîrrdengiyê li Rojavayê Kurdistanê ne. Ger hêzên hevgerî rejîma diktator a Esed li paytexta Rojavayê Kurdistanê – Qamişlo bikaribin xwepêşandanan lidar bixin û gava gencên Kurd li Amûdê protestoyek bikin û ji aliyê asayîşa PYD ve bînan qetlî kirin, navê vî yekê ne şoreş e!

Ger rê li ber şoreşê bête xwestin ku bê vekirin, rê - tehamûla pîrdengî û pluralîzmê li Rojavayê Kurdistanê ye. Efrîn, Kobanê, Amûdê, Qamişlo, Dêrîkê ne tenê mala PYD, mala tevayîya tevgera siyasî, civatî ya Rojavayê Kurdistanê ye! Şoreş di sedsala 21an de, ne bi otokrasiyê, diktatorî û tadeya yekalî biserdikevin! Bi pîrdengî, di parastina berjewendî û nîrxên civatî de serdikevin!

Ukrayna ne xala dawî ya şoreşên dema me ye, nîşanek e! Hêvîdar im PYD ev nîşan têgihîştibe, li Başûrê Kurdistanê jî weha bû, PDK, YNK, Cepheya Kurdistanî wergirê şoreşa Kurdistanê bûn! PYD hîn jî dikare, di vî reyê de bibe alîkar, ne pêşgir!

Pêşeroja Kurdistanê: di avakirin û parastina nîrxên demokrasiyê ve dikare bête ewle kirin, ne bi rêya yekalîbûnê! Tevgera Kurd, ji bo avakirina demokrasiyê, ewleyî, aştî û parastina berjewendiyên gelerî derketiye rê û tenê di vî reyê de dikare biser bikeve. Daxwaza Kurdan û cîhana demokrat jî ev e!...

Cemal Batun
Stockholm, 23 Sibata 2014

Daxuyaniya PDK-T

PDK-T bi minasebeta 35 bi sal behtirîn bi qadr û nerxên te salvegera koça dawî ya Barzaniyê hayîdar dibin.

nemir daxuyaniyek belab kir.

Daxuyanî: Serokê leheng, dilsozê doza milletê Kurd Mele Mistefa Barzanî yê nem! Em Partiya Demokrata Kurdistanê Tirkiya te bi rûmet bi bîr tenin Serok! koçkirina te ji jiyane 35 salderbas bû lê Kurd sal

Û hêja em; tédigihin ko tu di qada konevanî de, di qada dîplomasiyê de û di qada eskerî de jêhatî û zana bê hempa yî. Dilovaniya xweda li ser te be. ciyê te bihûşt be, PARTIYA DEMOKRATA KURDISTANÊ TIRKIYA(PDKT)

Rojekê pîrika Edulê, li ber dîwarê hewşê rûniştibû, min hêdî xwe da teniştê wê û min got:

- Roşbaş! Pîrê, tu çawayî? Te çi ji vê dinê fam kir? Ji min re bêje lê!

Pîrê got: - Ez çi bêjim lawo! Ka me çi fam kir; weke ku li ser hespekê bim û dibinê siya darekê re derbas bûim.

Min got: - Hew te ji tiştêk fêhm nekiriye?

Pîrê got: - Erê, wele av tenê hebu, wekî neha cil û berg tinebû, feqîrî bû, de hema derbasbû, va yê tu dibînî pîr im, kût im û bawî me.

Min got: - Erê wele pîrê, di dinyayê da behsa tişna ji min re bike.

Pîrê got: - Wek çi? Min got: - We serê xwe çawa dişûşt? Tu dibê av tenê hebu, te dî wexta sibehan, lê wexta ku av lazimba, lê ez çawa ji te re bêjim, ma ne ez fedî dikim, lê Pîrê ku te yê raba xwe helal bikra ha.

Serşoya Pîra Edulê

Pîrika min bi herdu destên xwe dev û rûkê xwe girt û got:

- Tu çi dibêjî, lê ma ev jî pirs e tu dipirsî?

Ê de Pîrê, ma ne te got av tenê hebu? Min jî miraqq kir:

- De ka bêje e lê, ne eyb e! Pîrê keserek da xwe û got:

- Law, em sibehan zû diçûn ber çem û me li wûrê av li xwe dadikir û em dihatin. Eger berf ba, baran ba, serma ba, em ji pêwîsî diçûn.

Rojekê bûka muxtar serê sibehê diçe kû here ber çem, çima şivanek lê rast nayê! Şivan diçe dibêje "ez li bûka Muxtar rast hatime, diçû ber çem." Muxtar jî bihîst û li bûka xwe xistin, law sê rojan jinik li erdê mabû. Ji ber wê yekê, em jî êdî tirsîyan. Yekê ji tirsan av ji êvar de anîbû kirbû axurê ku lazimî çêbe û çima jê re lazim nebû! Radibe xwe tazî dike

û cilê xwe heman davêje ser piştê kerê û xwe dişo. Gava radibe ku cilan li xwe ke, dinêre ker tune û çûye. Jinik sê seatan tazî dimîne, dicemide heta ku hinek lê rast tîn, ji wî halî xilas

dibe. Me gelek tişt û qehr kişandîye law.

Min got: - Pîrê tu zanî ku ê niha serê xwe li ku dişon?

Pîrê got: - Erê, êrê ez zanim. Serşok ketine nava xaniyan û kanîk jî hene.

Min got: - Na, na ketiye oda ku lê radizên!

Pîrê got: - Haa... Ketiye wur jî!

Min got: - Erê, wele. Pîrika Edulê got: - Lê lê law, dîsa jî lêv û pozê wan rast nabe!

KESA GOTÎ: Pîra Edulê TEMEN: 81

Zinê Dinçer Xendan

Sirûda Neteweyî û Ebdilmecîd Settar

Sirûd ango Merşa Neteweyî; nîşaneyê helwesta niştimanperweriyê ye. herçî niştimanperwerî ye, sembola azadî û hêza welatêkî ye. Sirûda Neteweyî ne sirûdeke asayî ye û li dikanên kilam, stran û goraniyên kûçe û kolanan nayên firotin! Çendek berê li Hewlêra paytexta Kurdistanê Federe civîn û merasîmek pêk hat. Li gorî çape-maniya kurd, civîn û merasim bi armanca 35-emîn 'Salvegera Şoreşa Îranê' li dar ketibû. Li gorî dengûbas û xeberên radyo, TV û rojnameyan, di civînê de Sirûda Neteweyî Ey Reqîb hatiye xwendin, lê payeberzekî ji partiyeke kurdên îslamî di dema xwendina sirûdê de ranebûye ser piyan. Hûn li wê ecêb û sosreta giran bînerin ku heman kesê bi navê Ebdilmecîd Settarê ku yek ji serkirdeyên Komela Îslamî Ya

Kurdistanê ye, di heman merasimê de dema Merşa Neteweyî Ya Îranê tê xwendin bi hurmeteke mezin radibe ser piyan... Ev ji çi tê hûn dizanin? Yek; ji kêmbûna welatperwerî û niştimanperweriya me tê. Duda; ji heyranîbûn û qurbanîbûna desthilatdarên me tê ku bi sedanê salan em di bin nîrê wan de ne.

Ev şermek e mezin. Kerem bikin em civîna xwe bibin Tehrana paytexta Îranê. Li wê derê bila li ser rizgariya herêmeke kurdan an jî li ser edebiyat û hunera kurdan civînek li dar bikeve. Di civînê de Merşa Neteweyî Ya Îranê û Merşa Neteweyî Ya Kurd 'Ey Reqîb' bê xwendin. Jixwe ez bawer nakim Ey Reqîb bê xwendin, lê heke em bibêjin her du marş hatin xwendin. Kurdekî li wir di xwendina Ey Reqîb de rabû ser piyan û di Merşa

Neteweyî Ya Îranê de ranebû û wekî helwesta protestoyî rûnişt. Gelo hûn difikirin wê çi bibe? Nefikirin baştir e! Ji ber ku ew kurd, wê cara duyemîn malbata xwe nebine. Hûn vê yekê nikarin li Bexda û Enqerê jî bikin. Lê em kurd dikarin bi hêsanî û bêyî ku em ji sedhezaran cangorî, qurbanî û enfaliyên xwe şerm û fedî bikin, li bajarekî xwe yê navendî vê sosret û ecêba giran bikin. Li gorî camêr rêzîkên 'Dîn îman û ayînman, her niştîman' ne şerhî ye û di hevokê de li dijî Xwedê û Îslamê bêhurmetî heye. De veca werin meselê safî bikin! Ez dikarim sond bixwim ku piraniya ji xelkên Kurdistanê, çi qas nebe, bi qasî Ebdilmecîd Settar misilman in. Lê Ey Reqîba xwe jî bi serê xwe nadin. Veca Merşa me ne tenê merşa kurdên misilman e. Ew bi qasî ku merşa kurdên misilman e, merşa kurdên êzîdî û cihû û

mesîhiyên Kurdistanê ye jî.

Wekî her neteweyî, mafê her kurdekî jî heye ku derbarê Merşa Neteweyî de xwedî gotin be. Dikare doza veguherandina hinek xalan û tevahiya sirûdê jî bike. Ev mafekî rewşa demokratik e. Lê daxwazê wiha beriya her tiştî divê li gorî şewaz û nixên neteweyî bê kirin. Dema daxwazê wiha bê kirin jî, helbet divê armanc rêkûpêkirin û başkirin be; ne ku rûxandin û xerabkirina nixên niştîmanî be. Hêviya min ji Ebdilmecîd Settar ev e; heke nexwendibe bila carekê bikeve nava rûpelên kitêban û serpehatî û jiyana Dildarê danerê Ey Reqîb bixwîne. Heke hewcedarî bi van hevokên min nade, bila dêhn û bala xwe bide van hevokên min.

Birêz Settar Dildar ango Yûnis Raûfê ku bes 30 salan jiyana kir, merşeke ku 300 hezar

car ji temenê xwe mezintir diyariyê nîfşê beriya me, nîfşê me û nîfşên piştî me kir. Divê bînim bîra Ebdilmecîd Settar ku Dildarê 'delalê ber dile me', dema hê 20 salî bû, di zindan û bendixaneyekê de ev sirûd diyariyê me kir ku yek ji nimûneyên herî mezin ê niştimanperweriyê di nava xwe de dihevine.

Gelo birêz Settar dizane ku Dildarê me Ey Reqîba me li ku nivîsiye?

Ez bibêjim; li girtîgeh ango zindaneke Eyaleta Kurdistanê Îranê. Ew Îrana ku Settar li ber sirûda wê radibe ser piyan, lê li ber sirûda xwe ya neteweyî rûdine...

Salihê Kevirbirî salihkevirbirî@hotmail.com

Holenda (Rûdaw) - Her çi qas serdema modernizmê û teknolojiyê li seranserê cihanê gellek tişt jî bîra xelkê biribe jî, lê ya rast ne weke Kurdan. Mixabîni tevî van hemû derfetên peydabûyî û van salên dût û dirêj heya niha jî Kurdan nekariye arşifeke birêkûpêk a klasîkên kurdî ava bikin.

Ew ji Rojhilatê Kurdistanê jî bajarê Selmasê ye û nêzikî bîst sal in ew li Swêdê dijî. Wî ji zarokatiya xwe de dest bi komkirina kilamên kurdî ên kevin kiriye û hinek kilam dîroka wan vedigere beriya 110 salan. Wî niha radyoyek li ser internetê bi navê kilasîkên kurdî (<http://kilasikenkurdî.listen2myradio.com>) vekiriye ku 24 demjimêran kar dike. Kesê ku em qala wî dikin Faxir Mamendî ye. Li ser hezkirina wî ji bo klasîkên kurdî û çawaniya berhevkirina van hemû kilaman me hinek pirs ji Mamedî kir:

Rûdaw: Çawa ev hizra komkirina klasîkên kurdî li cem te peyda bû?

Faxir Mamedî: Ez ji çar saliyê pê ve bi melodiya Radyoya Êrîvanê mezin bûme û çaxê min guhdarî dikir pirr li xweşiya min dihat. Ji ber ku jiyana Kurdan tijî nexweşî û xemgînî bû, melodiya Radyoya Êrîvanê gellekî pêre digunca. Dema ez xemgîn dibûm, min wiha hizir dikir ku ew radyo tenê derdên min

fêhm dike û her dema dengê bilûrê û ew dengên resen dihatin min, yekser ez dibirim jiyaneke din. Te digot qey ez berê jî jiyame. Pirr caran dayika min ji min re digot "tu bûyî mirovekî kal". Û wiha min destpêkir, her çi qasî pexşa wê kêmbû, lê her dema vedibû, min jî tomar

"10.000 kilamên kurdî ên klasîk li ba min hene"

dikir û piştê guhdarî dikir. Lewra ez dikarim bi rehetî bêjim ku bandora

Radyoya Êrîvanê li ser min wiha kir ku ez vî karî bikim.

Kengî we dest bi vî karî kir?

Baş tê bîra min, ez wê demê deh salî bûm. Min yekemîn kaset li ber dengê Radyoya Êrîvanê tomar kir û min li cem xwe baş zeft (tomar) dikir. Ew kaset min pirr diparastin lê mixabîni ji ber rewşa Kurdan a nexweş û êrişên dewletên dagirker li ser Kurdistanê, bi taybetî li ser gundan, me mala xwe wê çaxê bar

dikir û ew kaset winda bûne û heya sala 1991ê tenê 240 deqîqe bi min re man.

Çawa ev hemû kilam gihîştin ber destên te?

Sala 1991ê ez derbasî Bakurê Kurdistanê bûm û çûm bajarê Wanê, gellek xizm û kes û karên

min li wê derê hene. Ji wê derê min dest bi komkirina van kilaman kir, demê du salan li wir mam. Wê demê ji arşifa ku min berhev kirbû tenê 3 kaset mabûn, ew jî dibûn 240 deqîqe, ji ber rewşê ne wek niha bû û te nedikarî wiha serbest pîrsa berhemên kurdî bikî, lê dîsan jî ez bêhêvî nebûm û min li wê derê dest bi komkirina klasîkên kurdî yê Bakur kir û ev kar hetanî sala 1993yê berdewam kir, heta ez derbasî Ewropayê bûm û li welatê Swêdê niştêcih bûm. Dema ez gihîştim Swêdê, min seredana hemû komeleyên kurdî dikir ji bo komkirina van berhemên.

Kesekî di vî karê we de arîkariya we dikir?

Mixabîni nexêr û kesên ku kilamên kurdî li ba wan heyî, daxwaza pereyekî mezin ji min dikirin. Carekê ez bi kesekî re axivim ji bo bi min re arîkar be û arşifa Radyoya Êrîvanê bide min, li hember her deqîqeyekê wî heşt Dolar xwestin.

Eger rewşa min a darayî ne wiha bûya, minê dîsan bidana, lê mixabîni hin kesên wiha hene heya bazirganiyê bi arşifa milletê kurd dikin û tenê ew li ba xwe hiştine û nahêlin millet jî mifayê jê wergire. Ez bi rêya rojnameya Rûdawê dîsan bang li wî û hemû kesan dikim ku bila arîkar

bin û wê arşifê bidin min, ezê wê jî bi vîya li cem xwe re biparêzim. Û tenê yek armanca min heye, em hemû arşifa xwe li cihekê kom bikin.

Çi berhemên degem li ba we hene gelo? Tiştêk heye ku hûn dizanin û kême kes zanibin?

Belê hene, li ba min du kilamên Ehmed Sawîşê Mirazî hene. Dîroka wan vedigerê beriya sed û deh salan. Ew bi xwe katibê Cangîr Axayê Êzîdî bûye û şazdeh salan ketiye zindana Sîbîriyayê û wî wê demê ji bo ku zimanê xwe ji bîr neke kilam her ji xwe re gotine. Dîsan Sûsîka Simo şeş kilamên wê hene ku dîroka wan vedigerê sed sal beriya niha. Lê mixabîni gelê me qîmet nade van kesan û hema bêje nas nakin û dîsan mixabîni gellek kes lêkolînê li ser van kesan çêdikin û bi şaşî gellek nivîsan li ser van kesan parve dikin. Gellek caran min dîtiye ku ev hunermend tîn biçûkkirin, hema bêje ji temenî û heta dawiyê. Ev jî li gor min

şaşiyê mezin e ku derheqê van kesan de tê kirin.

Ji bo parastina vî arşifê çi hizirên we hene?

Min di serî de ev kar ne ji bo pereyan kiriye, tenê wek Kurdekî min xwestiye vî gencîneyê carekê din kombikim. Bila êdî Kurd jî bêjin arşifa me heye, weke hemû welatan. Û hemû dizanin ku gellek ji van kilaman dîrok tê de tê vegotin, lewma divê bînim parastin û ji ber ku kesên ku arşif bi wan re heye daxwaza pereyekî mezin ji min dikin, ez daxwazê ji Hikûmeta Başûrê Kurdistanê dikim ku bi min re arîkar bin, da ku pêşiyê ez van berhemên bînim ba hev û em bi hev re wan tîxin çarçoveyê neteweyî de, da ku weke saziyekê cihê xwe bigire û piştê grûpek ji lêkolîneran kom bibe û lêkolînan li ser van berhemên bike. Gellek ji kilaman qala dîrokê dikin. Dîsan eger derfet hebe em dikarin kovareke taybet li ser jînegariya klasîkên kurdî derbixin. Bila em ji bîr nekin ku arşifên xwe yê di destên dewletên dewrûber de jî rizgar bikin. Dîsa ji bo dengê van klasîkan bigihîjê hemû cihanê û bi taybet hemû Kurdan li hemû cihanê, ez dixwazim applicationek hebe û bibe weke çendîni radyoyên ewropî, mîna "Beethoven û Mozart".

Hevpeyvîn: Aştî Omer Sindî

Serokwezîr spasiya hukumeta Japon kir

Serokwezîrê Kurdistanê bi Konsulusê Japonê yê li Bexdayê re civiya. Li Hewlêrê Serokwezîrê Kurdistanê pêşwaziya Konsulusê Japonê yê li Bexdayê û heyeteke pê re kir. Heyeta mêwan herwiha amdebûna welatê xwe bo bihêztir kirin û baştir kirina peywendiyên xwe yên bi Kurdistanê re diyar kir û got: Pêşkeftinên heyî yên li Kurdistanê de gelek balkêşin û ev yek bûye taybetmendiyê girîng bo

Kurdistanê û herwiha bûye handerek daku welatên cihanî hêdî hêdî berê xwe bidin Kurdistanê û kompaniyên Japonî jî werin li Kurdistanê de dest bi hêlberînê bikin. Li hember de jî Serokwezîrê Kurdistanê spasiyên gelê Kurd pêşkêşî gel û hikûmeta Japonê kir û got: Gelê Kurd jî ber hevkarîyên hikûmet û gelê Japonê yaku di salên 1990 de destpê kirine û heta îro didomên spasiya hikûmet

gelê Japonê dike, niha jî Japon di warê hevkarî kirina Penaberên Sûriya û Rojawayê de jî hevkarîya Kurdistanê dike. Nêçîrvan Barzanî herwiha daxwaz ji Konsulusê Japonê kir daku hana saziyên Japonî bidin bo ku hîn zêdetir hevkarîya Penaberên Sûriya û Rojawayê Kurdistanê bikin. Di dawiya vê hevdîtina han de Serokwezîrê Kurdistanê piştgîriya hikûmetê bo karsaz û kompaniyên Japonî yên ku dixwazin li Kurdistanê de kar bikin diyar kir.

Li Batmanê bîranîna Barzaniyê nemir

Komeleya Demokratên Kurd li Batmanê ji bo 35 saliya koça dawî ya serokê netewî Barzaniyê nemir rewismek li darxistin. Li Bajare Batmanê Hela Sena tevlûbûna xelkekî bi girsehî rewirim rêve çû. Berpirs û nûnerên dezgehên

sivîl yên Batmanê û herweha berendamê şeredariya Batmanê yê HUDA-PARê jî di rewismê de amade bû. Berendamê şeredariya Batmanê yê Ak-Partiyê M. Emin Ekmen jî nekarîbû amade bibe lê çelengek jî Gulan rêkirîbû holê û

bi vê yekê şirikatiya rewisma bîranîna Barzaniyê nemir kir. Berpirsek yê Komeleya Demokratên Kurd li ser jiyana û tekoşîna nemir Barzanî axvînek kir. Herweha di derbarê jiyana û tekoşîna Barzaniyê nemir de belgîlîmek hate nîşandan. Sosyal Demokratîyê re kir.

Li Kurdistanê 5 mehan berê hilbijartin hat li darxistin. Hezar mixabin hîn meclîs neciviya ye û hikûmet ava nebûye. Partiya ku di demên bihurî de hikûmet bû (YNKê) di rewşek gelek xerab de ye. Divê Meclîs Bi Lezûbez Biciviya...

kirin. Kêmetewe jî 11 parlamenteran tîn temsîl kirin. Diviya bû ku piştî hilbijartinê bi lezûbez meclîs bihata civandin. Meclîs gorî edetên demokrasîyê diviya bû ku di bin serokatiyê endamê temenmezî de bihata civandin. Hezar mixabin Meclîsa Kurdistanê hîn neciviya ye. Ew

xwediyê heq bû ku hikûmet ava bike. Loma jî, ji bona hikûmet avakirinê PDKê wezîfedar bû. Piştî ku PDKê wezîfedar bû, dest bi xebata hikûmet avakirinê kir. Lê gorî baweriya min PDKê ji bona hikûmet ava bibe, gelek bi lez û gor berpirsiyariyek demokratîk kar nemeşand. Loma

nekir ku PDKê re hikûmet ava bike. Helwesta xwe gorî helwesta GORANê diyar kir. Yanî tirsîya ku ji derveyî GORAN bikeve hikûmetê. Lewra GORANê gelek bi xurtî YNKê rexne dikir ku ew dûtikên PDKê ne. GORANê jî di dema hikûmeta din de wezîfeyên girîng negirtibû

Piştî demekê jî bû endamê enternasyonalê. Serokê YNKê Celal Talabanî jî bû cîgirê serokê enternasyonalê. YNKê piştî biryar da ku bibe partiyek sosyal demokratîyê, diviya bû ku gorî qeyide û pîvanên Enternasyola Sosyal Demokratîyê jî xwe biguherita û xwe jinûve ava bikira. Hezar YNKê ev wezîfeya xwe pêk neanî.

YNK ber bi ku diçe

Li Kurdistanê, pênc (5) mehan berê, di dema xwe de hilbijartina giştî hat li dar xistin. Qempenya ya hilbijartinê wek şolenek derbas bû. Her partiyekê gelek bi azadî propagandaya xwe kir û xwepêşandanên xwe li dar xist. Di kempenyaya hilbijartinê de Gelên Kurdistanê bi gelek xurtî û kîtlewî beşdarî xebata hilbijartinê bû.

kêmasiyek mezin e. Piştî pênc mehan jî rewabûna meclîsê dikare bixe minaqeşe ye. Loma

ji 5 meh in ku hikûmet ava nebûye. Gor qeyideyên demokrasîyê dema ku PDKê di wextê de nikarî hikûmet ava bike, diviya bû ku GORAN ji bona ku hikûmetê ava bike wezîfedar û berpirsiyar bê tayîn kirin. Hezar mixabin heta îro ev yeka pêk nehat. Ew ji bona demokrasîya Kurdiatanê kemasiyek û zaefek mezin e. Ev yeka elbet tê zanîn ku ji rastiyek derket holê. Ew jî, bê PDKê hikûmet avakirin ne mimkûn bû. Ez jî di wê baweriyê de bûm. Lê dîsa jî diviya bû ku serokê Kurdistanê partiya duyemîn GORAN wezîfedar bikira ku hikûmet ava bike.

ser milên xwe. Loma jî ne amade bû ku wezîfeya hikûmetê bigre ser milên xwe. Partiyên îslamî jî bê YNKê û GORAN nefikirîn ku bi PDKê re hikûmet ava bike. Lê divê her partiyek berpirsiyariya xwe bizane, ji bona ku hikûmet ava bibe, hewil bide. Heger hewil nadin, divê ji hikûmeta PDKê a kêr re piştgirî bikin. Lê wûsda diyar e ku GORAN, ji bona hikûmetê xwe amade dike. Bi PDKê re jî di gelek xalan de jî li hev kiriye. Divê ev pêvajoya hikûmetavakirinê zêde dirêj nebe, Dê zerarek mezin bide demokrasî û rejîma Kurdistanê.

Beriya vê çend salan jî, nebûna demokrasîyê ya di nav YNKê de û gîredayî gendaliyê YNKê parçe bû, GORAN wek rêxistin di bin serokatiya Noşîrvan Mistefa de hat organîze kirin. Di hilbijartina yekem de GORANê ji YNKê zêdetir deng wergirt. YNKê her ku çû qels ket. Piştî ku Celal Takabanî nexweş ket, rewşa YNKê xerabtir bû. YNKê, di hilbijartina dawî de darbeyeke mezin xwar. YNKê bû pariya sêyemîn û encamê wê jî ket nav krîzek û bûxranek gelek mezin. Ev bûxrana YNKê, her ku diçe kûr dibe. YNKê nikarî ku di 31-ê meha çûyî de kongreya xwe jî lidarxe. Bes ji bona ku pîrsgirêkên xwe çareser bike, sê cîgir (Hero Xan, Kosret Resûl, Berham Salih) hatin hilbijartin.

Gelo Li Kurdistanê Çima Hikûmet Ava Nabe ?

Piştî hilbijartinek serkeftî û demokratîk, min û gelek nivîskarên din jî diyar kirin ku ji bona Hikûmeta Kurdistanê ava bibe gelek alternatîf hene. Gorî bawerî û hesabên min, ji bona hikûmet ava bibe 7-8 alternatîf hebûn. Hîç şik tune ye ku ji bona ku hikûmeta ava bibe, partiya yekemîn ji hilbijartinê derketî,

Hîç şik tune ye ku ji bona hikûmet ava nebe gelek sedem hene. Sedema girîng jî partiyên derveyî PDKê ne. Lewra PDKê ji serî de û piştî hilbijartinê dema ku encamên hilbijartinê diyar bû, got ku ez amade me ku bi hemû partiyên re û di serî de jî YNKê re hikûmet ava bikim.

Hezar mixabin ji bona ku YNK ji hilbijartinê gelek bi birîn derketibû û şikest xwarû bû, cesaret

divê em pêşî xwediyê li wan goristanan derkevin. Berdewamiya axafti-

Besikci: Qatar dixwaze paşaroja Kurdan birêvebibe

Nivîskarê navdar Ismail Besikci li Parisê beşdarî li Konferansek bi navê Di Sedsala 21 Paşaroj û Perspektîfê Kurdan kir û li vê konferansê de axaftinek di derbarê paşaroja Kurdistanê de kir. Nivîskarê navdar Ismail Besikci li Parisê beşdarî li Konferansek bi navê Di Sedsala 21 Paşaroj û Perspektîfê Kurdan kir û li vê konferansê de axaftinek di derbarê paşaroja Kurdistanê de kir.

Rojawayê Kurdistanê kir û got: Li Suriye herî zêde navê Qatar, Suudî Arabistan û Tirkiye derbas dibe. Qatar dewleteke xwedî nifusa 30 hezare, Qatar bi vê nifusa xwe ve dixwaze qedere û paşaroja 40 milyon Kurdan diyar bike. Her wiha li ser babeteke dinê taybet bi Bakurê Kurdistanê de Besikci got: Li Bakurê Kurdistanê 253 gorên bi komel heye û termê 3000 kesan li nava wan goristanane. Şuna ku mijulî karê xelkekî din bibin,

na xwe de Besikci got: Yekitiya Kurdan gelek girînge, ez tu carî bawer nakim ku Kurd û Ereb bira bin. Her wiha Kurd û Tirk jî ne bira ne.

Gulen ji bo îstixbarata hinek welatan kar dike

Erdogan: Gulen ji bo îstixbarata hinek welatan kar dike, xiyaneke dikin. Di şere navbera AKPê û Cemaeta Gulen de Erdogan îro di axavtinek ya xwe de gelek vekirî nave Fethullah Gulen da û ew bi îxanetê îtham kir. Serokwezîrê Tirkiye Erdogan îro li bajarê Burdurê di mitingek ya partiya xwe de axavtinek balkêş kir. Erdogan di axavtina xwe hemûyê de behsa rewşa Cemaeta Gulen kir.

midurê giştî yê CHPê destdane hevûdin û Tirkiye ber bi

Musiad li Kurdistanê nûnertiya xwe vekir

Komeleya Karsaz û Pişesaziyên Mustaqîl (MUSIAD) li bajarê Hewlêrê

bajarê Hewlêrê ya Herêma Kurdistanê Iraqê nûnertiya xwe vekir. Vekirina nûnertiyê bi resepsiyona ku li Otele Dedemanê hate ragihandin. Gelek kes beşdarî merasima vekirina nûnertiyê bûn. Di nava van kesan de Serokê MUSIADê Nail Olpak, Balyozê Tirkiyeyê yê Bexdayê Faruk Kaymakçi, Serkonsolê Hewlêrê yê

Tirkiyeyê Mehmet Akif İnam, Wezîrê Pişesazî û Bazirganiyê yê Kurdistanê Sînan Çelebî, Parêzgerê Hewlêrê Newzad Hadî û karsazên Tirk û Kurd yên li Kurdistanê beşdarbûn. Serokê Musiadê Olpak: "Haya me ji berpirsiyarên ku ketine ser milê me, heye. İnşallah, biratiya di navbera Hewlêr û Stenbolê wê xurtir be"

Beşek ji axvîna Erdogan: "Ey xoce eger çewtiyên te tûnebin li Pensilvanya nese-kine. Eger niştîmanê te Tirkiye be were welatê xwe. Tu siyasetê bikî derkeve qada siyasetê. Lê vî welatî tevlihev neke. Aramiya vî welatî têkne-de. Ne di nava çalakiyên provakatif de be. Niha xoce û

tevlîhev bûnekîve dibin." Herweha werdogan di axavtînen xwe de da xuyakirin ku cemaet ji bo cîhazên îstixbaretiyên hinek welatan kar dike. Erdogan got wan di nava dewletê de dewletek ava kirine lê emê wan pakij bikin. Wek din jî hêdî li Tirkiye cemaeta Gulen wek grubek teroristî dê bête dîtin. Ji berî du rojan konseya ewlehiya Tirkiye di vê derbarê de biyarek jî girtiye.

ya Herêma Kurdistanê Iraqê nûnertiya xwe vekir. Komeleya Karsaz û Pişesaziyên Mustaqîl (MUSIAD) li

Demirtaş: Bir halk kendisini yönetemez mi?

BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, "Halk, yerelden yönetsin diyoruz. Belediyeler aracılığıyla ana dilde eğitim yapılabilir." dedi. BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, 17 Aralık operasyonu sonrasında internette yayımlanan ses kayıtlarına yönelik AKP'nin tutumunu eleştirerek, "KCK soruşturmalarından Başbakan'ın haberi vardı. Dinleme meselelerinden Başbakan'ın haberi vardır, desteği vardır. Cemaat AKP'ye karşı kesimlere karşı dinleme yapıyordu, Başbakan da bunu onaylıyordu" değerlendirmesinde bulundu. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın dinlemelere karşı tepkisini tutarsızlık olarak değerlendiren Selahattin Demirtaş, "Başbakan panik ve tutarsızlık içinde. Olayları tahlil etmeden yanlış adımlar atıyor. Kendi polisim beni dinlemiş diyor. Bizi İngiliz polisi mi dinliyor. Seni dinlemek için ayrı bir polis mi yapalım" dedi.

Demirtaş, HDP'nin batıda seçimlere girmesine ilişkin, "HDP, muhalif odakların bir şemsiye partisi olarak örgütlendi. HDP bu şemsiye görevini şimdilik başardı. HDP, anamuhalefet olma ihtimali ile CHP'nin de önüne geçecektir. Bu seçimden sonra CHP'nin solu temsil etmediği, rotayı sağa kırdığı anlaşılacaktır. Orta bir boşluk çıkacak. HDP bu boşluğu

dolduracak" dedi.

BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın CNN Türk televizyonunda gazeteci Şirin Payzın'a yaptığı açıklamalardan satır başları şöyle:

Kaset savaşları

İlkesel olarak yasa dışı insanların dinlenmesi bizim karşı olduğumuz desteklemediğimiz bir durum. Muhalefet elini ovuşturup yeni kasetlerin çıkmasını bekliyor.

Yolsuzluk operasyonu

17 Aralık operasyonu olmadan önce yolsuzluk iddialarını gündeme getirdik. Hiç bir savcı bunları soruşturmadı. 17 Aralık ile birlikte şu gerçek ortaya çıktı: Hukuku siyasetinin kullanan anlayış var. AKP zaten kalibrası belli olmuş bir parti olarak seçimlere gidiyor. AK Parti'nin hırsızlığa bulaşmış siyasetini zaten biz teşhir ediyorduk. Ortaya çıkan belgeler bizim şaşırdığımız durumlar değil.

Çözüm süreci

KCK soruşturmalarından Başbakan'ın haberi vardı. Dinleme meselelerinden Başbakan'ın haberi vardır, desteği vardır. Şimdi bu durumdan rahatsız olmaya başladılar, bu ilkesiz bir tutumdur.

AKP kendi eliyle yarattığı canavarın kurbanı olmuş durumda. AKP sözcüleri 'siz bizim rüşvetimizi görmezden gelin, biz barış meselesini halletmek istiy-

yoruz' diyorlar. Biz de barış süreci önemlidir, ama yolsuzluk ve rüşvet operasyonları örtülerek barış yolunda gidilemez diyoruz.

İktidarda hangi parti olursa olsun, Kürt sorunu için çaba sarf edeceğiz. AKP eğer muhatap olmaktan çıkarsa, biz oluşan alternatiflerle barış mücadelesini sürdürürüz. Çözüm sürecini AK

Parti'ye bağımlı kalmadan devam ettireceğiz. Belki de HDP-BDP bloğu alternatif olur. HDP-BDP yerel seçimlerde başarılı olursa koalisyon oluşturup iktidar alternatifini olabilir. Yerel seçimlere kadar bu alternatif daha da güçlenecektir.

Nevroz'da Abdullah Öcalan'ın yeni bir mesajı olmayacak.

Çözüm sürecinde tek taraflı ilerleyen bir süreç var. Bizler tarafından atılan adımlar var. AKP üzerine düşen temel adımları atıyor. Tek taraflı barış gerçek-

leşmez. Süreç tek taraflı olarak ilerletilemez.

Özerklik tartışması

Özerklik ilan edeceğimiz demedim, inşa edeceğimiz dedim. Bu mesele öcü gibi gösterildi. Bir halk kendisini yönetemez mi?

Halk bizim sunduğumuz projeye yerelden yönetsin diyoruz. Düşman olalım demiyoruz. İktidar bunu özellikle "Türkiye'nin topraklarında ameliyat yaptırmayız" diyerek panik yaratmaya çalışıyor.

Özerklikten halkın değil, Başbakan'ın korkması lazım.

Belediyeler aracılığıyla ana dilde eğitim yapılabilir.

Dinlemeler

Başbakan panik ve tutarsızlık içinde. Olayları tahlil etmeden yanlış adımlar atıyor. Kendi polisim beni dinlemiş diyor. Bizi İngiliz polisi mi dinliyor. Seni dinlemek için ayrı bir polis mi yapalım. Senin polis Gezi'de 9 kişi öldürdü. Bu yıl içinde 44 kişi polis tarafından öldürüldü. Polis destan yazıyordu... Başbakan'a yakışmıyor bu... Ayrım yapamaz. Böyle bir yetkisi yok. Bu haliyle uzun zaman Türkiye'yi yönetme şansı da yok. Erken seçim kararı alıp Türkiye'yi seçime götürmelidir. Bu Başbakan'ın Türkiye'de Başbakanlık yapma gücü kalmamıştır.

Türkiye'de bugün çok ciddi bir kavga var. Devleti ele geçirme kavgası bu. Cemaat ve AKP açısından baktığımızda devlete

sahip olmak istiyorlar. 11 yıldır yönettikleri devleti artık tek başlarına yönetmek istiyorlar.

HSYK onayı

Cumhurbaşkanı HSYK yasasıyla sorumluluğundan kaçmıştır. Veto edilip geri gönderilmesi gerekirdi.

İmralı ile görüşmeler

Biz gazeteciler, akıl insanların da İmralı'ya gitmesini bekliyorduk. Ama bunlar da olmadı. MİT yasasında MİT yetkililerine görüşme yetkisi veriliyor. Bu görüşmelerin tek tarafı MİT midir? Hayır her kesim bunun içinde. Çözüm süreci konusunda hükümet adım atmadı. Barış Türkiye tarafından sahiplendi. 17 Aralık'a kadar bu böyleydi. AKP ayak diretti. İmralı'ya gidiş gelişlerin olması, trafiğin kesilmemesi lazım. İmralı'dan yapılan her çağrı Kandil'den yanıt buldu. Bu konuda bir ayrılık yok.

Batıda HDP, doğuda BDP

HDP ile Batıda seçimlere girmek doğru bir karardı. HDP, muhalif odakların bir şemsiye partisi olarak örgütlendi. BDP'nin de bu seviyeye gelmesi için çaba sarfettik tabii ki, HDP bu şemsiye görevini şimdilik başardı. HDP, anamuhalefet olma ihtimali ile CHP'nin de önüne geçecektir. Bu seçimden sonra CHP'nin solu temsil etmediği, rotayı sağa kırdığı anlaşılacaktır. Orta bir boşluk çıkacak. HDP bu boşluğu

Lice'de Halk ile Polis ve Asker Arasında "Karakol" Gerginliği

Lice'de karakol yapımını protesto eden halka asker ve polislerin saldırısında 3 kişinin plastik mermi ile yaralandı. Diyarbakır'ın Lice ilçesinde karakol yapımını protesto eden halka asker ve polislerin saldırısında 3 kişinin plastik mermi ile yaralandı. Asker ve polislerin gaz bombası ile tazyikli suyla saldırısı sonrasında halk saldırıyı protesto etmek için Lice-Bingöl karayolunu trafiğe kapattı.

Bölgede gerginlik devam ediyor. Lice'de karakol yapımını protesto etmek için yola çıkan binlerce kişi Sise köyünde "Şehit Amed Şehitliği"ni ziyaret ettikten sonra Abalı (Korxa) Karakolu'na doğru hareket etti. Abalı Karakolu'na kısa bir mesafe kala yüzlerce jandarma ve polis zırhlı araçlarla kitle durduruldu. Güvenlik gerekçesiyle yürüyüşe izin verilmeyince araçlardan inen yüzlerce kişi barikatın kurulduğu alana

yürüyerek geldi. Daha sonra "Karakol değil özerklik istiyoruz", "Savaşa hayır" sloganı atıldı. Bölgeden edinilen bilgilere göre üç kişi asker ve polislerin attığı plastik mermilerle yaralandı. Saldırıya halk taşlarla karşılık verdikten sonra, gaz bombası ve tazyikli su saldırısı durdu. Bölgede toplanan halk daha sonra Lice-Bingöl karayolunu taşlarla trafiğe kapattı. Yolun trafiğe kapanması ardından yüzlerce araç her iki yönde bekletilirken, bölgede gerginliğin sürdüğü öğrenildi. (anf)

İngiliz: Kürdler huzursuz, ateşkes bozulabilir!

İngiliz Economist dergisi, Türkiye'de son yıllarda hükümet ile Gülen Cemaati arasında başlayan iktidar mücadelesinin Başbakan Erdoğan'ı indirmeyi amaçladığını, gerilen siyasi durumun Kürdleri de huzursuz ettiğini yazarak, Demirtaş'ın ateşkesin bozulabileceği yolundaki uyarısını hatırlattı.

Economist, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'la yaptığı konuşmalara ait olduğu iddia edilen telefon kayıtlarından sonra siyasi geleceğini kurtarma mücadelesine giriştiğini yazdı. Erdoğan'ın bu kayıtları 'alçakça, hayâsızca bir montaj' olarak nitelediğini ve arkasında ABD'de yaşayan Cemaat Lideri Fethullah Gülen'in olduğunu ima ettiğini hatırlatan dergi şöyle diyor: 'Amaçları Erdoğan'ı indirmek, bazıları belki de 30 Mart'taki yerel seçimlerden önce diyor. Peki, bunu başabilirler mi? Ülkeye hâkim olan belirsizlik ortamında, ihtiyatlı

olma alışkanlığı olan Batılı diplomatlar bile 'Her şey mümkün' diyor. Erdoğan'ın yolsuzluk soruşturmasının bir dış komplo olduğu ve bunun da Fethullah Gülen eliyle hayata geçirildiği iddiası sadık destekçi kitlesini tatmin etmiş olabilir. Ama bomba gibi düşen telefon kayıtları insanların aklına şüphe saldı.'

'Bu kayıtları YouTube'da 2 milyon kişi izledi. Bir kadın vapurda diğer yolculara dinletti. Binlerce kişi hükümetin istifası talebiyle sokaklara döküldü. Yeni gösteriler bekleniyor ve Gezi Parkı oylarındaki gibi şiddet ortamına dönüleceği kaygısı var. Kürdler de huzursuz ve protestolar yapma tehdidinde bulunuyorlar. BDP Eş Başkanı Selahattin Demirtaş, PKK ile ateşkesin bozulabileceğini söyledi. Eski Kültür Bakanı Ertuğrul Günay 'Erdoğan köşeye sıkışmış durumda. Hapse girmek için her şeyi yapabilir' diyor.'

'Cumhurbaşkanlığı yerel seçimlere bağlı'

'Erdoğan, Gülen'e yakın olduğu düşünülen binlerce polis memuruyla savcılarının görev yerlerini değiştirdi. İnternette sansürü ağırlaştıran, hükümete savcılar ve hâkimler üzerinde daha fazla denetim veren ve MİT'in yetkilerini artıran yasalar

geçirdi. Erdoğan bu önlemlerin Gülen'in paralel devletini dağıtmak için gerekli olduğunu söylüyor. Ama birçokları için bu Erdoğan'ın yerini sağlamlaştırarak, yeni kayıtların çıkmasını engellemek ve kendisinin ve ailesinin kovuşturulmasını engellemek için yaptığı girişimler. Birçok kişi Erdoğan'ın, sahibi olduğu iddia edilen milyon dolarları dışarı çıkarma görüntülerinin çıkmasını bekliyor. 'Ağustos'ta görev süresi sona eren Abdullah Gül'ün Erdoğan'la makamlarını değiştirmek istediği farz ediliyor. Ama Erdoğan'ın cumhurbaşkanlık hayali, AKP 30 Mart'ta güçlü bir şekilde kazanmazsa, gerçekleşmeyebilir.'

Hâlâ genel kanı, ekonomi kötü gitmedikçe, çok az kişinin yöneticilerin yolsuzluklarından rahatsız olacağı şeklinde. Ama bu yanlış çıkarsa (Şimdi bazı insanlar AKP'nin Ankara'da kaybetmesini bekliyor) AKP üyeleri Erdoğan'ın yerine başka birini getirmeye karar verebilirler.'

'Gül, hâlâ Erdoğan'ın yerine geçebileceği düşünülen bir isim. Diğer bir isim itibarı lekelenmemiş Ali Babacan. Ama daha büyük mesele, Erdoğan'ın nereye konulacağı. Kılıçdaroğlu, bu hafta Erdoğan'a ne yapması gerektiğini söyledi: 'Helikoptere bin, yurt dışına kaç'.

Hakkari Emniyet Müdürü Ergüder, 'Bu zulme dayanamıyorum' deyip istifa etti

Hakkari Emniyet Müdürü Tufan Ergüder, 17 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonundan sonra hükümetin emniyette başlattığı görevden almaların zulme dönüştüğünü belirterek

istifa etti. "Artık bu zulme dayanamıyorum" diyen Ergüder, dün gece istifa dilekçesini Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderdiğini söyledi.

Cuma namazında vatandaşlarla Hüseyin Çatal Camii'nde bir araya gelen Ergüder'e Hakkari Valisi Necmettin Kalkan eşlik etti. Ergüder, namazdan sonra vatandaşlardan helallik istedi. Vatandaşlar Ergüder için oluşan kuyruğa girerek hakkını helal ettiğini ifade etti. Ergüder'in, istifasına, son zamanlarda özellikle emniyet kanadında yapılan görevden almaların dolaylı birimlerin boşaldığı, mevcut dosyaların kapatılmaya başlandığı, KCK yapılanmasına yönelik herhangi bir faaliyetin yapılmadığı ve atılacak adımlara sürekli engel olduğunu gerekçe gösterdiği öğrenildi.

Ergüder, görev yaptığı Hakkari'de sosyal programlar olarak birçok çalış-

maya imza atmıştı. Ergüder başta gençlere yönelik bilgi teknolojileri sınıfları açtırdı, gençlere turnuvalar düzenleyerek çeşitli dallarda ödüller verdi, hediyeler dağıttı. Halk ile diyalogu hiçbir şekilde aksatmayan Ergüder vatandaşlara aşure günlerinde aşure dağıttı, mevlit günlerinde ise ikramlarda bulundu, evlerini ziyaret etti, gençlere bisikletler hediye etti. Özellikle Hakkari'de kanaat önderlerine çok önem veren Ergüder, il ve ilçe merkezleri ile birlikte köylerinde bulunan bütün kanaat önderlerini ziyaret ederek devletin samimi ve duygusal bağını gösterdi.

HAKKARİLİLER ÜZÜNTÜSÜNÜ DİLE GETİRDİ

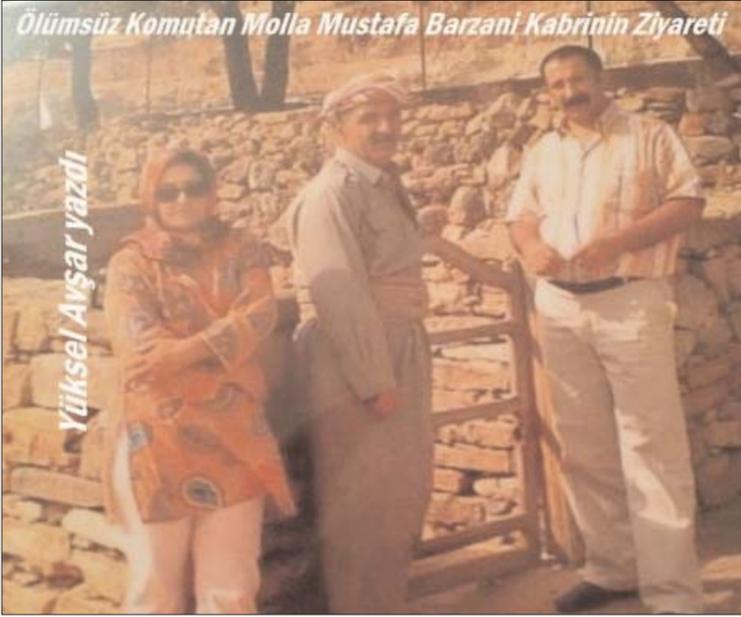
Ergüder'in istifasına en çok vatandaşlar üzüldü ve görevden almaları tepki gösterdi. Hasan Ertunç isimli vatandaş, "Emniyet müdürümüz çok iyiydi, gerçekten üzüldük. Hakkari için hayırlısı, ülke için hayırlısı bakalım, çok değerli bir insandı biz hepimiz memnunduk. Allah razı olsun kendisinden, yolu açık olsun. Selamette gitsin." dedi. Esnafardan Ayhan Buğra da Hakkari'nin büyük bir kayıp yaşadığını ifade etti. Buğra, "Şu an biz hepimiz çok üzüldük. Emniyet müdürümüzden çok memnunduk, çok çok iyi bir insandı. Etnaf olarak ondan herhangi bir şey duymadık. Şahsım adıma ve bütün esnaf arkadaşlarım adına ben söylüyorum, çok sevilen bir insandı." diye konuştu.

Kürtlerin babasının vasiyeti: 'Mezarım peşmerge mezarından yüksekte olmasın'

Kürt Özgürlük mücadelesinin başkomutanı Kürt halkının kalbinde ölümsüzleşen büyük bir kahramandır. Eylül Ayaklanması, hiç kuşkusuz, Kürt halkının acılarıyla dolu tarihinin en büyük ayaklanmasıdır. Daha doğrusu Eylül ayaklanması Kürt tarihinin yeniden yazılması demektir. Bu ayaklanma Irak Kürtlerinin dışındaki Kürtlerden destek almıştır. Köylüler bu ayaklanmada en büyük fedakârlığı gösteren kesimdir. Kürdistan köylüleri ayaklanma ateşinin yakıtıydılar. Peşmerge kuvvetlerinin ana gövdesini onlar oluşturuyordu. Onlar kutsal kanları ve canları ile devrim ağacını suladılar. Gelecek nesillerin bu ağacı devşirmenmiş sağladılar. Hiç kuşkusuz Kürt halkı, Kürdistan köylülerine minnettardır. Ölümsüz Komutan Molla Mustafa BARAZANİYE Minnettardır. Ve kirlî bir savaş yürütmedik diyordu. Kuşkusuz Molla MUSTAFA Barzani Eşi emsali olmayan komutanlardan biriydi. Onun gibileri sanki doğuştan yeteneklerle bezenmişler. Liderliği; uğruna mücadele verdiği davaya inancı ve samimi bağlılığı onu eşsiz bir konuma getirdi. Tüm aile bireyleriyle Özgürlük savaşının birer neferiydiler. Kürtlerin parçalanmış tarihinin zulmüne karşı dire-

nen bir filozof ve Mezopotamya haritasında bölünmüş bir halkı bütünlüştürmeye çalışan bir

ölümünden sonra halkına bağımsızlık hakkı tanımış ve yüceltmıştır. Tıpkı; Cezayir halk kahr-

devlet adamıdır. Büyük vasıfları taşıyan kişiyi hepimiz onu yakından tanımak zorundayız. Tarih saatinin akrebi geriye dönmaz. Tanrı, eğer her millet için bir lider görevlendirmişse oda Molla Mustafa Barzani'yi... Kürt Milleti, özgürlük mücadelelerini bu kişinin liderlik ruhunda aramış ve bağımsızlığına kavuşmuşlar. Tarih bu lidere karşı çok zalimce davranmış, onu yaşarken değil,

manı MUHTAR, Hindistan'ın NEHRU ve GANDİ' si, Kürtlerin BARZANİ 'si gibi. Bu büyük halk kahramanlarının başlattığı dava halklarının özgürleşmesine bir ışık tutmuştur. Tarihin müstesna sayfalarında yer alan Kürtlerin babası olarak bilinen MOLLA MUSTAFA BARZANİ gibi bir şahsiyetin önünde saygıyla eğiliyor, Kürt halkı adına minnet duyuyor, toprağı bol nurla dolsun diyorum.

Bıraktığı mirasa sahip çıkıyorum. Saygıyla eğiliyorum. Kürtlerin babası büyük Barzani'nin 1974 tarihinde Kürt halkına verdiği kutsal mesajı yazmadan edemiyorum. "Allah şahittir savaşı istemiyorum. Çünkü savaş bir sorunu halletmenin en kötü yoludur. Ancak, Baas Partisi bize başka bir yol bırakmadı. Onların bize getirdiği önerinin onların lehine Kerkük'ten ve başka bölgelerden ödün vermemizden başka bir anlamı yoktur. Bu ise imkânsızdır. Bu uğurda her şeye hazırız, hepimizin öldürülmesine karar verilse bile... Çünkü ben, Kürtlerin kabrine gelip tükürerek; Niçin Kerkük'ü sattın demelerinden korkuyorum."

Bu sözlerin sahibi bir halk kahramanı, bir filozof, bir dahi olmalı ki, bu derecede büyük, manalı, bilimsel mesajlar verebilsin. Halkına karşı duyduğu bu sonsuz sorumluluk misyonu karşısında her Kürt evladının çok iyi düşünmesi gerekir.

Ortadoğu Coğrafyası halkları arasında kendini milletine adanmış tarifsiz acılar çekmiş başka bir lider göremezsiniz! Barzani, bilimsel ve akılcı zekasıyla dört parçaya bölünmüş parçalanmış halkını ve toprağını bir araya getirmenin yollarını aramıştı. Bu nedenledir ki, bağımsızlığının adımlarını atan Güney Kürdistan ve lideri Sayın Mesut Barzani'ye sahip çıkmak gerekir. Ayrıca Kürtler için kutsal bir görevdir.

Ancak şu anda idari yapısı yeni oluşturduğu için rantçıların merkezi konumunda. Umuyorum ve diliyorum, her şey düzelecek.

Kerkük, Kürtler için kutsaldır ve kutsal olmaya da devam edecektir, hepimizin öldürülmesine karar verilse de. Denmişti Ancak Irak lideri Maliki halen orada referandum yapmadığı gibi, birde Petrol ve enerji sözleşmesinden dolayı, ambargo uygulamakta, Kürdistan federe devletini, Irak'ın bir vilayeti sanmaktadır. Kerkük; Kürtler için Kutsaldır. Kalbidir diyerek dünyaya ve halkına mesaj veren sayın Mesut Barzani bu söyleminde çok haklıdır. Bu bağlamda siyasi partiler ve fikirleri ne olursa olsun, bu kutsal davada her Kürdün işbirliği yapması ve büyük Barzani'nin vasiyetini yerine getirme mecburiyetini hissetmesi gerekir. Tarihten hiç mi hiç ders almayan, başka milletlerin topraklarını işgal etmeye çalışan ve Kürt milletinin kutsal kalbi üzerinden hak iddia eden bu zihniyetlere karşı Kürtler tek bir vücut olarak kendini koruyabilmeliler. Saddam ve onun gibilerinin akıbeti tarih sayfalarının karantılanmış yok olması ve dünya halklarının nefretini kazanmışlar. Seni çok seven kızı olarak, ölümsüz komutanım; saygı ve sevgiyle anıyorum. Mirasın emin ellerde rahat uyu.

YÜKSEL AVŞAR
SİYASİ AKTİVİST

Kürtler ve Sünniler Maliki'ye karşı birleşiyor

Irak'ta Kürtler ve Sünniler, ihtilaf halinde oldukları Şii Başbakan Nuri El Maliki hükümetine karşı birleşiyor. Irak Meclis Başkanı Usame el Nuceyfi, Hewlêr'e giderek Federal Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani ile bir görüşme gerçekleştirdi. Alınan bilgiye göre, 27 Şubat'ta gerçekleşen görüşmeye,

Ninova Vilayeti Valisi Esil Nuceyfi ile Irak eski Maliye Bakanı Rafie İsa'wî de katıldı. Görüşmelerde Irak'taki şiddet olayları ile Bağdat hükümetinin politikalarının ele alındığı ve Kürtler ile Sünniler arasında yeni bir anlaşmanın yapılması kararına varıldığı bildirildi.

Nuceyfi kesintileri eleştirdi

Ülkenin önde gelen Sünni siyasetçilerinden Nuceyfi'nin görüşme sırasında merkezi hükümetin Hewlêr'e hakkı olan mali bütçesini ve memurların maaşlarını göndermemesini sert bir dille eleştirdiği öğrenildi. Nuceyfi'nin bütçe kesintisinin yasal olmadığını ve buna karşı çıkmak gerektiğini söylediği ifade edildi. Ninova Vilayeti Valisi Esil Nuceyfi'nin de Maliki'nin iktidarda kalmasının tehdit oluşturduğunu söylediği belirtildi.

Barzani 'savaş ilanını' demmişti

Irak'ta Bağdat hükümetiyle Kürt hükümeti arasında petrol ihracı ve bütçe kesintisinden doğan anlaşmazlık sürüyor. Türkiye'ye merkezi hükümetten bağımsız petrol satmak istedikleri için Bağdat'ın ambargosu altında olan ve anayasaya aykırı olarak mali kaynakları kesildiği için memurlarının maaşını dahi ödeyemeyecek duruma gelen Federe Kürt Hükümeti, merkezi hükümeti sert sözlerle eleştiriyor. Mesud Barzani, merkezi hükümetin, memur maaşlarını göndermemesini, Kürdistan halkına karşı ilan edilmiş bir savaş olarak kabul ettiklerini söylemişti. Gerilimin tırmanması üzerine Bağdat hükümeti, Hewlêr ile Avrupa arasındaki uçak seferlerini durdurma kararı almıştı. Barzani de sorunun çözümü için "konfederal sistem" önerisinde bulunmuştu. **HEWLÊR**

Kürdistan ile Irak arasında ipler koptu, olası savaş kapıda

Kürdistan ile Irak arasında ipler koptu, olası savaş kapıda. Dün Irak Başbakanı Nuri Maliki'nin ofisinden yapılan açıklamayla şubat ayı maaşlarını ödemek için petrol gelirlerinin gönderilmesini şart koşan Bağdat yönetimine Kürdistan Bölgesi Parlamento İşlerinden Sorumlu Bakanı Seed Khalid'ten cevap geldi. "Biz hükümet olarak kesinlikle maaşların ödenmesi konusunda Bağdat'la bir pazarlık içine girmeyeceğiz ve Maliki'nin şartlarına boyun eğmeyeceğiz" diyen Khalid, herhangi bir şart öne sürülmesizin memur maaşlarının gönderilmesi

gerektiğini vurguladı. Irak'ın diğer federal bölgeleriyle aynı haklara sahip olduklarını ve böyle bir ayrımcılığa tabi tutulmayı kabul etmeyeceklerini belirten Khalid, Bağdat yönetimine sert tepki gösterdi. Radyo Navxwe'ye konuşan Khalid, 'Şu anda Bağdat ve Hewlêr arasında bazı sorunlar olabilir ama tamamı da diyalogla çözülebilecek sorunlar. Kürdistan Bölgesi hükümeti olarak biz her zaman tehdit ve şantaj yerine diyalog yoluyla uzlaşma aramaktan yana olduk' diye konuştu. Dün Maliki'nin ofisinden yapılan açıklamada şubat ayı memur

maaşlarının gönderileceği açıklanmış ancak Irak Bakanlar Kurulu, karşılığında

Kürdistan Bölgesi'nin ihraç ettiği petrolün gelirini Bağdat'a göndermesini şart koşmuştu.

ABD'den 51 Sayfalık Türkiye İnsan Hakları Raporu

ABD'nin insan hakları raporunda, Gezi direnişi ve 17 Aralık yolsuzluk soruşturması, Antiterör yasasına geniş yer verildi. ABD Dışişleri Bakanlığı John Kerry 2013, "Ülkeler İnsan Hakları Uygulamaları Raporu"nu açıkladı. ABD'de her yıl geleneksel olarak yayınlanan raporda bu yıl Türkiye'ye 51 sayfa ayrıldı. Raporda hükümetin bazı dini, politik ve Kürt milliyetçilerine ya da kültürel bakış açılarına sempati gösterenleri taciz ettiği ve haklarında soruşturma başlatıldığı belirtildi. ABD'nin insan hakları raporunda, Gezi direnişi ve 17 Aralık yolsuzluk soruşturması, Antiterör yasasına geniş yer verildi. Türkiye'ye başta 17 Aralık'ta ortaya çıkan yolsuzluk ve rüşvet soruşturmalarına yönelik eleştiriler yapıldı. 17 Aralık Yolsuzluk operasyonu ve sonrasındaki skandalda, hükümet binlerce polis ve yargıcın yerini değiştirirken kolluk kuvvetleri ve yargı, yürütmenin etkisi altında olduğu belirtildi. Raporun ilk bölümünde 'Güvenlik güçleri ve Adli Yargı' var ve "Terörle ilgili geniş tanımlı kanunlar ve yargılamaların şeffaflıktan yoksun olması adalet erişimi

TÜRKİYE'DE GAZETECİ VE YAZARLAR İÇERDE

Kerry'nin raporun içeriği hakkında yaptığı açıklamalar-

dan sonra söz alan ABD Dışişleri Demokrasi, İnsan Hakları ve Çalışma konularından sorumlu Bakan Yardımcısı Uzra Zeya aralarında Türkiye'nin de bulunduğu ülkelerde yaşanan basın özgürlüğü sorunlarına vurgu yaptı. Zeya, Türkiye'de çok sayıda gazetecinin hapse olduğu, yazar ve çevirmenin hapse olduğu dikkat çekildi. 2013, 'Ülkeler İnsan Hakları Uygulamaları Raporu'nda Ceza ve terörle mücadele yasalarında, ifade özgürlüğü, basın ve internet erişimini kısıtlayan

birçok maddeyi içerdiğine yer verildi. Yetkililer, sene sonunda halen cezaevinde olan birçok gazeteciyi, çoğu terörle mücadele yasası ya da yasadışı bir örgütle ilişkili olma suçlamasıyla hapse attı.

TERÖRÜN GENİŞ TANIMI ADALETİ ENGELLİYOR

Devleti ya da hükümeti kamuoyu önünde eleştirmenin dava ya da soruşturma açılmasıyla sonuçlanacağı korkusu nedeniyle, oto sansür yaygın bir hale geldi. Hükümet bazı dini, politik ve Kürt milliyetçilerine ya da kültürel bakış açılarına sempati gösterenleri taciz etti, haklarında soruşturma başlattı. Ülkedeki yasal sorunlara da dikkat çekilen raporda terörün geniş tanımının, davaların şeffaf bir biçimde görülmesini engellediği ve bunun da adalet erişimi sorunlu kıldığı bildirildi. Ülkede savcı ve hâkimlerin yakın ilişkilerinin, tarafsızlık ve usulsüzlük kaynağı olduğunu belirten rapor hakim ve savcılarının elindeki geniş yetkilerin, özellikle devlet güvenliğini ilgilendiren davalarda, ceza hukukunun tutarsız ve önceden tahmin edilemeyecek biçimlerde uygulanmasına neden olduğu belirtildi. Raporda, asker

ve polisin, yargısız infazlar, işkenceler ve aşırı güç kullandığı, fazla kalabalık olan ve eksiklikler içeren cezaevleri, dini azınlıklara karşı dini özgürlük kısıtlamaları ve suiistimaller, yolsuzluk ve özellikle Kürdistan'da hükümetin insan hakları örgütlerine getirdikleri kısıtlamalar da yer aldı. Yetkililer, protestocuları dağıtmak için aşırı güç kullandı, gazeteciler, akademisyenler, avukatlar ve öğrenciler dahil gösteriler sırasında binlerce kişiyi gözaltına aldı ve bu kişileri terörle mücadele yasası kapsamında suçladı. Özellikle de, yetkililer, yedi kişinin ölümü dahil kitlesel yaralanmalara, ifade ve basın özgürlüğünün aşınmasına neden olan, yazın yaşanan Gezi Parkı protestolarına cevap verirken aşırı güç kullandı.

YOLSUZLUK SORUŞTURMALARI

Raporun 13. sayfasında ise, şu an Türkiye'de gündemde olan yolsuzlukla mücadele operasyonlarından söz edilirken AB'nin Genişlemeden Sorumlu Komiseri Stefan Füle'nin Türkiye'de yargı bağımsızlığıyla ilgili endişelerine atfı yapılıyor. Raporda ayrıca yeni HSYK yasasıyla yargının hükümetin kontrolüne girebileceği savunuluyor. (anf)

День памяти Моллы Мустафы Барзани

Детство и юность

Барзани родился 14 марта 1903 года в поселке Барзан, в семье лидера одноименного племени, шейха Мухаммеда. Отец вскоре после рождения сына умер, и Мустафу воспитывали его братья, шейх Абдель-Салам, а после ареста последнего турками (1914) и казни — шейх Ахмед Барзани. Сам Барзани рассказывал, что его первым детским воспоминанием является арест его семьи турками (после очередного восстания) и заключение его с матерью в тюрьму. "Я открыл глаза, чтобы увидеть себя пленником," — говорил он.

Барзани получил традиционное религиозное образование в медресе в Барзане и Сулеймани, где считался лучшим учеником; за познания в богословии он стал известен под уважительным прозвищем "Молла Мустафа". Он находился под большим влиянием личности своего старшего брата шейха Ахмеда, который, по его признанию, заменил ему отца.

В боевых действиях Барзани принимал участие, начиная с 1919 года, то есть с 16-летнего возраста, когда он был послан братом во главе отряда против англичан для поддержки Махмуда Барзанджи. Вскоре он участвовал в экспедиции, имевшей целью спасение нескольких армянских семейств от турецкой резни. Во время барзанского восстания 1931—1932 годов Барзани впервые отличился как полководец, разгромив в долине Важи иракскую колонну (два батальона, усиленных тремя кавалерийскими и полицейскими ротами и артиллерийской батареей). После подавления восстания он эмигрировал в Турцию, затем сдался на амнистию, но, вопреки обещаниям, был сослан вместе с шейхом Ахмедом и всей семьей на юг Ирака, затем в Сулейманию. При этом была предпринята первая попытка убить его (губернатор Мосула пытался отравить его с помощью кофе).

Восстание 1943—1945 гг. и Мехабадская республика

В 1943 году Барзани с помощью националистической организации "Хива" ("Надежда") бежал из Сулеймании в Иран, собрал там отряд, вторгся в Барзан и поднял новое восстание, разоружив все полицейские посты в области.

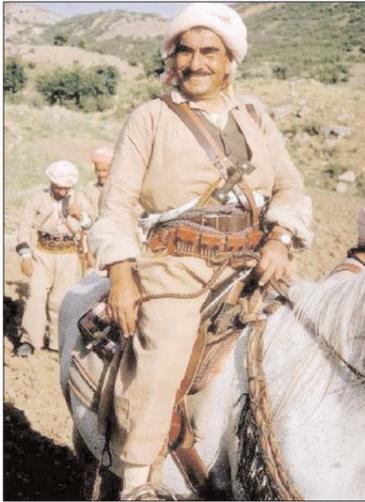
Под давлением англичан иракское правительство заключило с ним перемирие, пообещав автономию для Барзана. В августе 1945 года боевые действия были возобновлены при помощи английских танков и авиации, и Барзани, после первых успехов, был вынужден покинуть Барзан. Вместе со всем племенем (10 тыс. человек, из них 2 тыс. вооруженных мужчин) Барзани ушел в советскую зону оккупации в Иране, где вскоре была провозглашена Мехабадская Республика; Барзани был назначен главнокомандующим ее силами и получил звание генерала. 16 августа 1946 года Барзани был заочно избран председателем новообразованной Демократической Партии Курдистана.

Поход в СССР

После падения Мехабадской республики в декабре 1946 года Барзани и барзанцы оказались в сложном положении. В результате весной было принято решение: племена возвращаются в Ирак, тогда как сам Барзани с добровольцами делает попытку прорваться в СССР. Собрав отряд из 500 человек, Барзани выступил из Барзана через территорию Турции и Ирана и, разбив при Маку иранские войска, вышел к реке Аракс и 17—18 июня 1947 года в районе Нахичевани, Азербайджана, вступил в

СССР.

По воспоминаниям П.Судоплатова, "прорвавшиеся через границу боевые отряды Барзани насчитывали до двух тысяч бой-

цов, с ними находилось столько же членов их семей". В СССР барзанцам некоторое время давали военное обучение в Азербайджане, но затем их сослали в Узбекистан. П.Судоплатов вспоминал, что "Советские власти сначала интернировали курдов и поместили в лагерь, а в 1947 году Абакумов приказал мне провести переговоры с Барзани и предложить ему и прибывшим с ним людям политическое убежище с последующим временным расселением в сельских районах Узбекистана поблизости от Ташкента. Советская сторона согласилась, чтобы Барзани и часть его офицеров прошли спецобучение в наших военных училищах и академии. Я также заверил его, что расселение в Средней Азии будет временным, пока не созреют условия для их возвращения в Курдистан."

Во главе Сентябрьского восстания

После Иракской революции 14 июля 1958 года Барзани вернулся в Ирак (6 октября), где его встретили как общенационального героя. Ему тотчас был выделен один из лучших особняков Багдада. Первоначально отношения Барзани и возглавляемой им ДПК с лидером Ирака Абдель-Керимом Касемом складывались наилучшим образом. Но отказ Касема предоставить автономию Курдистану и его поворот в сторону арабского шовинизма вызывает напряженность, приведшую к силовой попытке подавить курдское движение (сентябрь 1961 года). Эта попытка, в свою очередь, положила начало так называемому "Сентябрьскому восстанию", охватившему весь Курдистан.

Барзани, хотя и не был инициатором восстания (считая его несвоевременным и неподготовленным), активно готовился к возможному столкновению, закупал (на предоставленном СССР средства) оружие и т. д. Восстание застало его в Барзане, где он жил с начала года (после фактического разрыва с Касемом и отъезда из Багдада). Выступив из Барзана с 640 бойцами — в основном старыми соратниками по походу в СССР — он быстро увеличил свою армию, одержал ряд побед над правительственными войсками и овладел горной частью Курдистана, создав фактически независимое государство и затем сформировав его правящие органы. Барзани опирался прежде всего на племена и племенную элиту, с которой был тесно связан в бытовом и психологическом отношении. Это вызвало напряжение между ним и лево-ориентированными интеллектуалами ДПК (во главе с первым секретарем Ибрагимом Ахмедом), которые считали его "отсталым феодалом" и пыта-

лись оттеснить от руководства движением. Весной 1964 года между Барзани и Политбюро произошёл открытый конфликт, закончившийся полной победой Барзани и бегством Политбюро и его сторонников в Иран. С этого момента Барзани приобрёл положение абсолютного лидера ДПК, уже никому никогда не оспаривавшееся.

Основные требования Барзани к Багдаду сводились к предоставлению Курдистану широкой автономии и прекращению дискриминации курдов при назначении на государственные должности и распределении бюджетных средств. Будучи реалистом, целей создания независимого Курдистана он не выдвигал; он отдавал себе отчёт, что такая акция противоречит интересам как всех ближневосточных, так и великих держав, а потому заранее обречена на неудачу и способна только погубить курдское движение. Впрочем, в минуты особого подъёма или раздражения против Багдада у него вырвались слова о провозглашении независимости. Барзани стремился ладить с властями Турции, Сирии и Ирана (стран, разделив-

ших Курдистан) и подчеркивал, что курды в каждой стране должны решать свои проблемы самостоятельно. С другой стороны во всех странах, где проживали курды (включая Ливан), были созданы свои "Демократические партии Курдистана", ставившие целью помощь барзанистскому движению; согласно их идеологии, Иракский Курдистан — центр курдского движения, и успех курдов во всех частях "Большого Курдистана" неразрывно связан с успехом или неудачей Барзани в Ираке. В смысле международной политики Барзани пытался не связывать курдское движение с каким-то одним блоком, а обеспечить ему максимально широкую поддержку: продолжая получать помощь из Москвы, он обеспечил себе поддержку Ирана и Израиля, благожелательное отношение Египта, в меньшей степени Сирии; сильны были позиции курдов и во Франции. Особенно упорно и настойчиво стремился Барзани заручиться поддержкой США; но это удалось ему только в 1972 году, когда Ирак тесно сблизился с СССР. В интервью западным журналистам он настойчиво подчеркивал, что он — не коммунист, и определял себя как "нейтрала" (то есть сторонника "позитивного нейтралитета" — того, что впоследствии стали называть "неприсоединением").

Договор 11 марта 1970 года между Барзани и Саддамом Хусейном, признавший право курдов на автономию, был вершиной политических успехов Барзани. Однако вскоре отношения между Барзани и Багдадом вновь стали портиться. В "мирный" период он пережил целый ряд покушений, организованных спецслужбой "Мухабаррат": в ночь на 7 декабря в Багдаде была обстреляна машина его сына Идриса; 29 сентября 1971 года в его резиденцию в Хаджи-

Омране была послана делегация арабских шейхов, снабженных взрывчаткой (погибло двое охранников; сам Барзани отделался царапиной). В июле 1972 года к Барзани был подослан новый убийца (сирийский курд Ибрагим Габари), впрочем с самого начала перевёрбованный курдской спецслужбой "Парастин", которая и предъявила его журналистам.

Изданного баасистами Закона об автономии Курдистана (11 марта 1974 года г.) Барзани не признал. Основным пунктом противоречий был вопрос о границах автономии. На совещании курдского руководства, отвергшем правительственный закон, Барзани заявил буквально следующее: "Они (Баас) хотят, чтобы мы уступили Киркук и другие районы. Это невозможно. (...) Я не хочу, чтобы курды пришли к моей могиле и плюнули на неё, говоря: "Зачем ты продал Киркук?!"

В этом последнем восстании Барзани пользовался массовой поддержкой Ирана, имевшей жизненно важное значение. Шаху он не доверял, называя его "гадюкой, всегда готовой укусить". Но он полностью доверял

гарантиям, данным ему госсекретарём США Киссинджером. Поэтому ирано-иракское соглашение в г. Алжире от 6 марта 1975 года явилось для него неожиданным ударом. 19 марта Барзани, оказавшись в безвыходном положении, отдал приказ о прекращении сопротивления и уходе в Иран; 22 марта он сам покинул иракскую территорию.

Последние годы и смерть

Шах предоставил ему дом в Кередже (пригород Тегерана). Однако крушение восстания оказалось для него и физическим ударом: уже в апреле его здоровье резко ухудшилось, летом он уехал на лечение в США, где ему поставили диагноз: рак. Весть об этом Барзани воспринял стоически: его сын Масуд, приехавший в США через несколько дней после постановки диагноза, вспоминает, что Барзани казался единственным веселым человеком среди курдов, всячески пытаюсь развеять мрачное настроение окружающих. "Смерть — это путь всех людей, — сказал он при встрече сыну. — Это — судьба, с которой невозможно бороться".

Барзани продолжал, насколько мог, предлагать усилия для курдского национального дела. Он активно добивался встреч с американскими политиками, настаивал на встрече с новоизбранным президентом Картером, пытаясь заставить США изменить свою позицию в курдском вопросе. Весть о свержении шаха в Иране внушила ему новые надежды. Но в этот момент его здоровье окончательно ухудшается.

1 марта 1979 года Барзани скончался в Вашингтоне. Его тело было похоронено в Шно, близ ирано-иракской границы; в 1993 году прах был перенесён в Барзан.

После смерти Моллы Мустафы ДПК и курдское движение в

1 марта 1979 года перестало биться сердце выдающегося деятеля курдского освободительного движения Моллы Мустафы Барзани.

Ираке возгласил его сын Масуд. **Характеристика и историческая роль**

Все, знавшие Барзани, в равной степени отдадут должное как его талантам политика и воина, так и его высоким моральным качествам. Его личная неприязнательность и аскетизм, преданность своим соратникам и своему делу, справедливость и гуманность, в сочетании с выдающимися интеллектуальными способностями, сделали его предметом всеобщего поклонения в Курдистане. Казим Мухаммед на суде отзывался о нём в следующих выражениях: "Я могу сказать, что Молле Мустафе Барзани свойственны человечность, смелость, прямота, бесстрашие — все эти черты, которые присущи великим людям (...). Также он имеет все качества, присущие мусульманским святым — любовь к Богу, религии и беднякам". Нейтральные наблюдатели (Эрик Руло, Дана Адамс Шмидт и др.) также чрезвычайно высоко ставят моральные и человеческие качества Барзани.

О Барзани как о полководце лучше всего свидетельствуют его враги. После прорыва Барзани с 500 соратниками боевых порядков иранской армии при Маку (9 июня 1947 года) начальник иранского генштаба Размара отдал приказ провести расследование: каким образом стало возможным подобное, "несмотря на то, что у армии было в 10 раз больше бойцов, чем у барзанистов, и, кроме того, она располагала такими средствами как автомобили и т. д." В том же приказе названы потери иранцев: 31 убитый и 35 раненых (в их числе и старшие офицеры). Барзанцы, по бесспорным данным (есть поименный список участников похода) — потеряли убитыми двух человек, из них одного уже после прорыва.

Насколько Барзани был щепетилен в моральном отношении, красноречиво свидетельствует случай, рассказанный в воспоминаниях Масуда Барзани. Сын, в качестве начальника спецслужбы "Парастин", предложил ему план убийства Хайраллаха Тульфаха (родственник и ближайший сподвижник Саддама Хусейна). У курдов была гарантированная возможность подложить в дом Хайраллаха мощную бомбу. Выслушав доклад, Барзани спросил, не пострадают ли члены семьи Хайраллаха — женщины и дети? И узнав, что здесь никакой гарантии быть не может, категорически запретил сыну ныне и впредь "даже и помышлять о подобных вещах".

Будучи деятелем национально-освободительного движения и глубоко верующим мусульманином, Барзани был решительно чужд всякой национальной или религиозной нетерпимости.

В его отрядах наряду с курдами и мусульманами сражались арабы и христиане (халдеи и ассирийцы); он постоянно настаивал пешмарга, что война идет не с арабским народом, а с иракским режимом. Гуманное обращение с пленными кже было одним из его постоянных требований. Хотя восстание, поднятое Барзани, в конце концов потерпело крах, ему удалось заложить фундамент курдских политических структур, которые при более благоприятном обороте событий в 1991—2003 годах привели к созданию формально федерального, а фактически полунезависимого Иракского Курдистана.

kurdistan.ru

Президент Барзани встретился с представителем МИДа Франции

Президент Курдистана Масуд Барзани 26 февраля встретился с директором отдела Ближнего Востока и в Северной Африки французского МИДа, г-ном Жаном-Франсуа Жиро. Встреча президента и французского чиновника была сосредоточена на развитии двусторонних отношений, гуманитарной ситуации сирийских беженцев в Курдистане, влиянии сирийского конфликта на Ирак и спорах между Эрбилем и Багдадом по поводу бюджета и экспорта энергоносителей. Г-н Жиро приветствовал стабильность и экономическое развитие в Курдистане, подчеркнув, что

этот прогресс в проблемном ближневосточном регионе замечателен.

Он выразил надежду, что предстоящие иракские парламентские выборы приведут к решению проблем, стоящих перед Ираком. Президент

Барзани заявил, что рад постоянно расширяющемуся сотрудничеству КРГ и Франции. Касательно споров между Багдадом и Эрбилем, президент сказал, что источником проблем в Ираке является отсутствие приверженности Конституции и монополизация власти. В результате, по его словам, Ирак находится в далеко не надлежащем состоянии, а его люди страдают от отсутствия безопасности и базовых услуг.

Президент также выразил надежду, что после выборов в апреле появятся перспективы для решения проблем, стоящих перед Ираком.

Курды попросят конфедерацию

Правящая "Демократическая партия Курдистана" (ДПК) во главе с президентом Курдистана, Масудом Барзани, планирует объявить конфедерацию из-за конфликта между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и центральным правительством Ирака в Багдаде.

Источник, близкий к руководству ДПК, сообщил агентству "BasNews", что ДПК считает конфедерацию наиболее подходящим вариантом для КРГ, учитывая нынешние напряженные отношения между Багдадом и Эрбилем. ДПК считает, что конфедерация решит проблемы между КРГ и Багдадом. Кроме того, это предотвратит дальнейшую эскалацию между иракскими суннитами и шиитами, потому что конфедерация разделит их географически.

В ближайшее время ДПК планирует представить свои планы всем курдским и иракским политическим партиям и странам региона, чтобы убедить тех, кто участвует в политической жизни

Ирака, что конфедерация является наилучшим выходом для всех вопросов, стоящих между курдами, шиитами и суннитами. Конфедерация является постоянным объединением политических единиц для проведения совместных действий в отношении других стран. Обычно она создается путем договора и часто принимает общую конституцию. Конфедерации, как правило, создаются для решения таких важных вопросов как оборона, иностранные дела или общая валюта. Али Авни, член руководящего совета ДПК, сообщил "BasNews", что в последние одиннадцать лет Ирак был федеративным государством, объединяющим целый ряд различных политических сообществ с общим правительством для общих целей. Но ясно, что федеративное государство не является решением для Ирака. "Проблема в отношениях между Ираком и КРГ это не проблема администрации. На самом деле это проблема идентичности и геогра-

фии, поэтому, на данном этапе, конфедерация является лучшим решением.

ем для Ирака и для КРГ", объяснил Авни.

"Конфедерация для Курдистана — это как стать независимым государством, потому что это гарантирует экономическую независимость, а также географическую независимость", добавил Авни. Между тем, пресс-секретарь "Альянса Курдистана" в иракском парламенте, Муайид Тайиб, заявил "BasNews", что федеральная система в Ираке потерпела крах уже давно. "Принципом этой системы является то, что каждый человек должен верить в нее и ее конституцию, но этого не про-

исходит в Ираке", отметил он.

Тайиб также сообщил,

что сейчас курды рассматривают два варианта. Одним из них является продолжение пребывания в составе федеративного государства. Альтернативой является отделение курдов от центрального правительства с помощью объявления конфедерации или провозглашения независимости. "Без сомнений, конфедерация является лучшим решением для курдов, но это увеличит проблемы с Багдадом. Однако я думаю, что самый лучший вариант для курдов - это объявить независимое государство", заключил Тайиб.

Праздник весны и нового года «Науруз»

Науруз является одним из древнейших праздников мира, его начали отмечать ещё в VII веке до н. э. в древней Мидии (в последствии Мидо-Персии).

Предки курдов — мидийцы отмечали Науруз не только как день весеннего равноденствия, наступления весны и нового года, но и как день победы легендарного кузнеца Кава над жестоким тираном Дахаком (Заххак), угнетавшим народы древней Мидии. Спустя более двух тысячелетий курды продолжают следовать традиции предков и отмечать Науруз как праздник начала весны и освобождения от тирании.

Сегодня Науруз дружно отмечают в Азербайджане, Албании, Афганистане, Грузии, Индии, Иране, Казахстане, Киргизии, Китае, Курдистане, Македонии, Таджикистане, Туркменистане, Турции и Узбекистане. В Российской Федерации Науруз празднуется в Татарстане, Башкортостане, Дагестане и в ряде других субъектов. В сентябре 2009 года праздник «Науруз» был включён в репрезентативный список нематериального культурного наследия человечества ЮНЕСКО. В конце февраля 2010 года 64-я сессия Генеральной Ассамблеи ООН объявила 21 марта Международным днём «Науруза». 23 марта 2014 в 17:00 часов Общероссийская общественная организация «Федеральная национально-культурная автономия курдов Российской Федерации» проводит праздник весны и нового года «Науруз».

Мемориальный комплекс посвященный Анфалю

В 2014 году в Эрбиле завершится строительство мемориального комплекса посвященного Анфалю - геноциду курдов во время правления Саддама Хусейна. Высота флагштока на комплексе будет 182 метра - столько тысяч человек погибло во время операции Анфаль. Анфаль — кодовое название программы по борьбе с курдским населением Южного Курдистана, реали-

зовывавшейся в Ираке в 1987—1989 годах. В переводе с арабского языка название программы означает «Трофеи». Первой акцией массового геноцида курдов было уничтожение всех мужчин (с 15-летнего возраста) курдского племени барзан, осуществленное ещё летом 1983 года. Иракские солдаты оцепили лагерь, в которых содержались депортированные барзаны, погрузили всех мужчин и вывезли в неизвестном направлении. По той же схеме, но гораздо более масштабно действовали иракские власти во время собственно «операции Анфаль», которая проводилась армией с 29 марта 1987 по 23 апреля 1989 под общим руководством генерального секретаря Северного Бюро партии Баас, двоюродного брата Саддама Хусейна Али Хасана аль-Маджида, получивший прозвище «Химический Али» (из-за использования им химического оружия). Всего в результате геноцида погибли или пропали без вести, по подсчётам организаций Human Rights Watch и Международная амнистия, около 182 000 курдов. Судьба большинства из них оставалась неясной вплоть до свержения Саддама Хусейна, когда по всему Ираку начали находить массовые захоронения казнённых. Из 5 тыс. курдских деревень полностью были разрушены 4 тыс., 700 тыс. человек были помещены в концентрационные лагеря, а беженцами стали около 1 млн человек. ПСКмедиа

КРГ отвергает доклад США по правам человека

Госдепартамент США представил 27 февраля 2014 года ежегодный доклад о нарушениях прав человека в мире, за 2013 год в котором подвергнуто жёсткой кри-

тике власти Южного Курдистана, где ДПК и ПСК обвиняются в попрании прав человека в региональном Курдистане. Начальник комитета по международным докладом Регионального правительства Курдистана, ДИНДАР Зибари сделал заявление по поводу доклада США. На пресс-конференции, Зибари сказал, что департамент США в своём докладе о упомянул положении с правами человека в

Ираке и Курдистане особенно ситуацию с правами и положением журналистов, заключённых и религиозных меньшинств.

Что касается ситуации журналистов, Зибари сказал, что доклад комитета по защите журналистов показал большой прогресс, так как в 2012 году было 63 нарушения в отношении журналистов, а в 2013 г. их число сократилось до 47 нарушений. Он подчеркнул, что КРГ создали комитеты для наблюдения за нарушениями в отношении журналистов в Курдистане.

В Курдистане существуют 800, Учреждений СМИ, содержащие более 7000 членов, Зибари сказал, что это свидетельствует о том, что журналисты в Курдистане, имеют такое большое количество медиа-структур, что говорит о свободе слова, но добавив что некоторые журналисты своими действиями наносят ущерб ситуации безопасности в региональном Курдистане, отметив что силы безопасности не арестовывают журналистов без

приказа суда.

Что касается вопроса о митингов в Курдистане, Зибари сказал, что КРГ издала законы, касающиеся протестов и средств для решения проблем протестующих со стороны полиции, в законах говорится о запрете насилия против протестующих, а также запрете нарушении прав протестующих. Что касается вопроса о пытках заключённых в тюрьмах Курдистана, он ответил, что законы Курдистана предотвращают пытки заключённых и что решение суда выдается в течение 24 часов. Подчеркивая также что МООНСИ посетила 53 тюрем в Курдистане, разговаривая с более чем 400 заключёнными, и это доказательство того, что Курдистан ничего не скрывает.

Зибари отметил что права религиозных меньшинств в Курдистане соблюдены, что Курдистан стал самым безопасным местом для меньшинств в Ираке и домом для арабских иракцев, покинувших свои дома из-за войны.

ДИПЛОМАТ

№ 9 (253) 3 - 9 март 2014 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент Барзани: Блокировка бюджета равна объявлению войны

Президент Курдистана Масуд Барзани заявил во вторник, что недавнее решение иракско-

го федерального правительства заблокировать долю Эрбиля в ежегодном бюджете является "объявлением войны против народа Курдистана".

В течение нескольких недель Багдад блокирует платежи из республиканского бюджета для автономного Регионального правительства Курдистана (КРГ) в целях предотвращения курдского контроля над экспортом нефти региона в Турцию и за ее пределы. Багдад и Эрбиль ведут сложную политическую борьбу. Курды настаивают, что их автономия дает им конституционные права на использование и экспорт собственных обширных нефтяных и газовых ресурсов, и подписали комплексную нефтегазовую сделку с соседней Турцией.

Чтобы заставить Эрбиль уступить контроль над экспортом в пользу федерального правительства, Багдад заморозил ежемесячные выплаты КРГ из государственного бюджета, идущие на оплату государственных зарплат.

венных зарплат.

С декабря прошлого года КРГ и Багдад провели три раунда встреч на высоком уровне, чтобы договориться об условиях энергетической сделки между Эрбилем и Анкарой. Но переговоры провалились.

"Курдистан не предпринял ни одного шага в нарушение конституции", сказал Барзани. "Мы только используем наши права". Курдский президент также заявил, что проблемы в безопасности Ирака являются следствием "неправильной политики иракских лидеров".

Он сказал, что Багдад не имеет никакого оправдания за введение санкций против Курдистана и отказ делать выплаты из республиканского бюджета. Согласно конституции Ирака, автономный Курдистан имеет право на 17 % годового бюджета Ирака. Курды уже давно заявляют, что получают от Багдада не более 10 %.

КРГ осудил бюджетную тактику Багдада как незаконную и аморальную, заявив, что это оказывает давление на средних работников.

Между тем, спикер парламента Ирака, Усама аль-Нуджаифи, заявил в интервью "Rudaw", что он начал посредничество между правительствами двух сторон, чтобы найти решение. Он подтвердил, что невыплата бюджета Курдистану является неприемлемой.

"Мы проводим инициативу для решения проблем между Курдистаном и Багдадом, в

частности в вопросе отправки окладов работникам", сказал Нуджаифи. "Бюджет является конституционным и законным правом Курдистана".

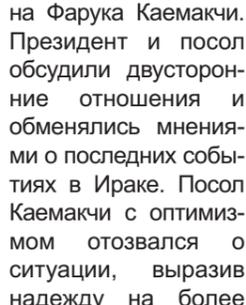
Со своей стороны, премьер-министр Курдистана, Нечирван Барзани, заявил во вторник, что его правительство готово вести переговоры с Багдадом по всем вопросам, за исключением сокращения бюджета.

"КРГ надеется, что проблемы будут решены путем диалога", сказал он, предупредив, однако, что "абсолютно точно, КРГ не будет договариваться с Багдадом по поводу задержки бюджета и окладов работников, потому что это неприемлемо".

"Иракское правительство не должно использовать заработную плату сотрудников как политическую карту против Курдистана", сказал он. Также во вторник, министерство финансов КРГ объявило о своем намерении начать перечислять все государственные зарплаты в течение ближайших нескольких дней. Ранее в этом месяце курдские бизнесмены и инвесторы, согласно сообщениям СМИ, передали 85 миллионов долларов в Центральный банк Курдистана, чтобы помочь преодолеть денежный кризис. Деньги пойдут на оплату зарплат учителей, работников и других специалистов госпредприятий. "Народ Курдистана не имеет никаких проблем с шиитским народом", сказал президент Барзани. "Проблема в поведении лидеров Багдада".

Президент Барзани встретился с новым послом Турции в Ираке

25 февраля президент Курдистана Масуд Барзани принял нового посла Турции в Ираке, г-

на Фарука Каемакчи. Президент и посол обсудили двусторонние отношения и обменялись мнениями о последних событиях в Ираке. Посол Каемакчи с оптимизмом отозвался о ситуации, выразив надежду на более

Диарбакыр в ноябре прошлого года, и сказал, что этот визит "сломал ряд препятствий". Бар-

зани пожелал ему успехов на новом посту, и выразил надежду на продолжение хороших отношений между Курдистаном и Турцией. Касательно спора с

Багдадом по поводу экспорта энергоносителей, президент заявил, что энергетическая политика КРГ полностью соответствует иракской конституции, и что Региональное правительство Курдистана (КРГ) имеет право развивать свою энергетику. Он объяснил текущие проблемы политики и безопасности Ирака изъянами политики федерального правительства, и подверг критике решение Багдада удерживать бюджет КРГ, в том числе оклады сотрудников КРГ, заявив, что это равносильно объявлению войны.

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Премьер-министр Курдистана: КРГ не принимает оказание давления на регион

Премьер-министр Курдистана, Нечирван Барзани, подверг критике политику Багдада в отношении Иракского Курдистана, как и в отношении любой другой провинции в стране, отметив, что регион не отступит от своих конституционных прав. Заявление Барзани прозвучало во время его встречи с новым послом Турции в Ираке, Фаруком Каемакчи, которая прошла во вторник 25 февраля. "Курдистан больше не отступит, а иракское правительство не может иметь дело с регионом как с провинцией", сказал курдский премьер. Впрочем, Барзани подчеркнул необходимость

решения проблем с Багдадом путем диалога и переговоров, отметив, тем не менее, что вопрос отправки бюджета региона и урезание зарплат сотрудников Регионального правительства Курдистана (КРГ) не подлежат обсуждению с Багдадом. Барзани назвал сокращение зарплат персонала в регионе и использование бюджета в качестве рычага политического давления на КРГ со стороны Багдада недопустимым.

Министр энергетики Турции: Курдистан является нашим единственным решением в вопросе импорта энергоресурсов

Турецкий министр энергетики и природных ресурсов, Танер Йылдыз, заявил, что импорт курдских энергоресурсов является единственным способом удовлетворить экономические потребности Турции. Об этом пишет "BasNews". В интервью турецкой газете "Sabah" министр заявил: "К 22 февраля нефтяной экспорт Курдистана в Турцию достиг 610 000 баррелей нефти. У нас нет никаких других альтернатив для производства в Турции, за исключением нефти Курдистана". Он также отметил, что это единственный способ для решения вопроса с высокими ценами на природный газ. "В соответствии с энергетическим соглашением, [заключенным] между Турцией и Курдистаном, Турция проведет разведку 13 разных месторождений в Курдистане до конца 2014 года. От 300 до 400 тысяч баррелей нефти в день, как ожидается, будут экспортироваться в Турцию", добавил Йылдыз. Курдский экспорт нефти в Турцию вызвал негативную реакцию Багдада, который в свою очередь предупредил и курдов, и турок не продолжать их энергетические отношения без разрешения Ирака, или все турецкие компании, работающие в Ираке, будут внесены в черный список, а Курдистан будет лишен своей части иракского бюджета.

kurdistan.ru

Allah rəhmət eləsin!

"Diplomat" qəzetinin idarə heyəti və Nəriman Əyyub, Tahir Süleyman, Vəzir müəllim, Yusif müəllim, Siyabənd müəllim, Kərəm müəllim, Vəli müəllim

Məcid Mahmud oğlu Əliyevin

vəfatından kədərəndiklərini bildirir, mərhumun qardaşı Özbək müəllimə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir və Allahdan səbr diləyirlər.

"Diplomat" qəzetinin idarə heyəti və Nəriman Əyyub, Tahir Süleyman, Akif müəllim, Elşən Fərrux oğlu,

Mehman İsa oğlu Məmişovun

vəfatından kədərəndiklərini bildirir, mərhumun oğlu Kamala, qardaşları Feyruza və Əliyə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir və Allahdan səbr diləyirlər.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

Ramiz Cəbraylov

Xüsusi müxbir:

Sakit ÇIRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб ТЕЙФУР

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakü 40, soyaq

S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar

mərkəzində uğılıb səhifələnilib və

"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500